

Şamuelin q'öd'esın kitab

Davuduk'le Şaul qik'uva g'iyxhe

¹ Şaul qik'uyle qiyğa, Davud Amalekbışile ğamxha siyk'alme, mana Tsiklageeqa qarayle. Ma'ar mana q'ölle yiğna axva. ² Xhebıd'esde yiğil Şaulne zastaveençe sa insan arayle. Mang'vee culqa abına ver haagvasva tanalinbı qıt'axxa'a, vuk'ulelqa nyaq'v kyaa'a. Mana insan Davudusqana qarı, mang'une ögil ç'iyelqamee k'yoyzarna. ³ Davudee mang'uke qiyghanan:

– Nençene qöö?

Mane insanee eyhen:

– İzrailyne zastaveençe hixu, zıcar zı g'attixhan hı'ı.

⁴ Davudee mang'uk'le eyhen:

– Maa'ad hucoona ıxha? Hucoona ixhes, zak'le eyhe.

Mane insanee eyhen:

– Eskerar döv'ə əlyhəəne cigeençe heepxıynbı, con g'ellesınbıb hapt'ıynbı. Şaulıy cuna dix Yonatanıb hapt'ıynbı.

⁵ Davudee cus xabar abıyne insanıke qiyghanan:

– Şaulıy Yonatan hapt'ıva vak'le nençene ats'a?

⁶ Mang'vee Davuduk'le eyhen:

– Mane gahıl nəxüdmə ıxha, zı Gilboayne suvaliy. Zak'le maa'ar cune nizeyk qırzıl Şaul g'acu. Balkanaaşıl aleepxıynbıyiy döv'əyn daşk'abıd mang'usqayıy hiyxhar. ⁷ Şaul yı'q'əlqa

sak'ı ilyakkımee, zı g'acu mang'vee onı'ıyn. Zı mang'uk'le «Hooyva» uvhu. ⁸ Mang'vee zake qiyghınıyn: «Ğu vuşune vor?» Zınad mang'uk'le, «Zı Amalekbışda vorva» uvhu. ⁹ Şaulee zak'le uvhuyn: «Zasqana qıxha, zı gik'e. Zı sakaratee vorna, zas ine ık'arbişike g'attixhanas ıkkın». ¹⁰ Zı mañçil-alla mang'usqa qıxha, mana g'ik'una. Zak'le ats'anniy, mang'usse avur axuyle qiyğa, ı'mı'r haa'as vəəxəs deş. Qiyğa zı mang'une vuk'lelin taciy xılelin lexa g'ayşu, inyaqa yizde xəring'unemee, vasqa adı.

¹¹ Man g'ayxhımee, Davudeeyiy cune k'anenbişe ts'its'ı'ı colyun tanalinbı qıt'axxa'a. ¹² Manbişe Şaulnemee, mang'une duxayne Yonatanemee, gırgıne Rəbbine milletnemee exhililqamee ak'avqu. Manbişe gyaaşe-gyaaşe sivar aqqaqqa, geebınbı g'ılıncıke alğav'u gyapt'ıva. ¹³ Davudee, cus mana xabar abıyne mek'vung'uk'le eyhen:

– Ğu neñçenane vor?

Mang'vee alidghınıy qele:

– Zı menne cigeençena vor, zı Amalekbışde sang'una dix vor.

¹⁴ Davudee mang'uk'le eyhen:

– Nəxürne ğu qı'dərq'ı'n Rəbbee g'əyxı'ng'ulqa gik'asva xıl g'ott'ul? ¹⁵⁻¹⁶ Ğu gik'uyna bınah val vob! Ğucad, yiğne ghaleka, gardanaqa alyaat'u, «Zı Rəbbee g'əyxı'na paççah gik'uva».

Davudee cune insanaaşına sa qort'ul eyhen:

– Hoor, mana gik'e.

Mang'veeyir ı'xı' mana g'ek'ana.

Davud Şaulıqayıy Yonatanıqa geşşe

¹⁷ Davudee, Şaulneyiy cune duxayne Yonata-
nee ak'ee ina mə'niy qəpqi'. ¹⁸ Qiyğab mana
«Vukuna mə'niy» Yahudabışik'le xəp quvx-
heva əmr haa'a (mana mə'niy «Qorkuyng'une
kitabee» opk'un vobna):

¹⁹ İzrail, yiğna xəbvalla,
yiğnecab axtıne cigabışee güvk'una.
Nəxbın cehilyar hapt'ıynbı!

²⁰ Filiştinaaşın içeer şadmeebaxhecenva,
Sunnat hıdyav'uynbışde içeeşe bayrambı
hıma'acenva.
İn Gatee ats'axhxhıma'a,
Aşkelonne şahrabışee mançına hımaa'a.

²¹ Gilboayn suvabı,
Şolqa çiyiy gyoğıy hasre mexhecen,
Vuşde q'adaalybışee hasre şagavid ilymaylecen.
Maa'ad cehilyaaşiniy Şaulun g'alxan g'eliqqa
huvu,
maa'ad çilqa q'ış qıdyadğu*.

²² Gyapt'ıynbışde ebake,
gucnanbışde tanıke,
Yonatanın vuk yı'q'əlqa siyk'alan deşdiy,
Şaulunıd g'ılinc idyats'ı qadaylen deşdiy.

* **1:21** 1:21 Q'ış qıdyadğu: Duşmanın g'ılinc hitighnecenva,
avaala g'alxanbı dəv'əysinbı xhinne qa'ang'a, mançılqa q'ış
qadağva ıxha.

23 Şaulıy Yonatan,
 şu üç'übnang'a manimee vukkananbı,
 yugunbı vuxha. Habat'ameeyib cureepxha deş.
 Şu q'aacirileb ek'ınbı,
 Aslanaaşileb gucukanbı vuxha.

24 İzrailin içeer, Şaulneme gyaaşel!
 Mang'vee şolqa ç'ərəxən,
 gıranın tanalinbınıyxhe alya'anbı.
 Tanalinçılqad k'ınəğəyken karbınıyxhe qa'anbı.

25 Siç'ookkane cigee nəxbın cehilyar hapt'ıynbı!
 Yonatan şene axtıne tepabişil qik'u.

26 Yızda çoc Yonatan, yığneme yızın yik' gyotx-
 han.
 Ğu yızdeme, geer gıranra ıxha.
 Yiğın zı ikkiykınıy,
 yedar vukkiykınıyle zı ooqanıy aqqaqqa.

27 Nəxüb cehilyar hapt'ıynbı!
 Dəv'əyn silahbıd aguynbı!

2

Davuduke paççah ha'a

1 Sabara gah ilğevç'uyle qiyğa, Davudee
 Rəbbike qiyghanan:

– Zı Yahudayne nenemecar şahareeqa
 hak'nene?

Rəbbe eyhen:

– Hak'ne.

Davudee qiyghanan:

– Nyaqane hak'ne?

Rəbbe eyhen:

- Xevroneeqa.

² Davudur maqa cune q'öyursana xhunaşşeyka hayk'anna: İzre'elyğançena Axinoamır, Karmelyğançena Navalna sip'iriy Avigailer. ³ Davudee cukan insanarıb cone xizanbışika Xevronqa qabı, mançine hiqiyallane şaharbışee manbışis aaxvasın cigabı hele. ⁴ Yahudayeençen insanar abı, Davudılqa q'ış qadğu, maa'ar mang'uke Yahudayne nasılına paççah ha'a.

Maa'ad Davuduk'le uvhume, Şaul Gileadeene Yaveşne milletın k'eyxhıva, ⁵ Davudee maqa cun insanar g'uxoole. Mang'vee cune insanaaşik'le eyhen:

- Maane milletılqa in yızın cuvab hixhar he'e: «Rəbbe şos xayir-düə hevlecen, vuşda xərna eyxhene Şaulus, şu yugvalla hav'u, mana k'eyxhıva. ⁶ Hasre mane vuşde işil-alla Rəbbe Cuna badal dyooxhena yugvalla şos haagvecen. Zınad mane vuşde işil-alla şos yugun ha'as. ⁷ Vuşda xərna eyxhena Şaul qik'uva şu həşde xileppı avqa qıma'a, it'umba ulyoozre. Yahudayne nasilen, cosda paççah zake hı'ı».

Şaulna dix İşboşet İzrailyna paççah ıxha

⁸ Şaulne g'oşunbışde q'oma ulyorzuling'vee Nerne duxee Avneree, Şaulna dix İşboşet cukasana Maxanayimeeqa qıkkı ıxha. ⁹ Maa'ar Avneree mana Gileadne, Aşuriyne, İzre'elyne, Efrayimne, Benyaminne cigabışee vooxhene insanaaşde - gırgıne İzrailyna paççah ha'a.

10 Şaulne duxayqa, İşboşetıqa, İzrailyna paççañ ıxhayng'a yoq'ts'al (40) senniy vod. Mang'una paççañiyvalla q'ölle senna ts'its'avxha. Yahudayne nasılınmee, Davudun sura aqqı ıxha. 11 Davudee Xevronee, Yahudayne nasiles paççañiyvalla yighülle sennayiy yixhible vazna hav'u.

İzrailnayıy Yahudayna däv'ə

12 Yiğbişde sa yiğil Nerna dix Avner, Şaulne duxayne İşboşetne insanaaşika Maxanayimğançe Giveoneeqa hayk'an.

13 Tseruya donane zəiyfayna* dix Yoavmee, Davudne insanaaşika Giveonusneene xhyan sadiyne cigaysqa, manbişde ögilqa qıgeç'e. Yoav cune insanaaşika xhyan sadiyne cigayne sa aq'val, Avnerır cune insanaaşika – manisa aq'val giy'ar. 14 Avneree Yoavik'le eyhen:

– Havaasre mek'vunbı suğootsu, yişde ögil saç'ivkvecen.

Yoaveeyid eyhen:

– Havaasre saç'ivkvecen.

15 Şaulne duxayne İşboşetne sural sıç'ookvan Benyaminaaşın mek'vunbı qəpqi'mee, yits'iq'vayre (12) insan eyxhe. Davudne suraler yits'iq'vayre eyxhe. 16 Manbişe sana-sanıbı vuk'ulbişike avqu, g'ilıncbı hiyxə. Manbişin gırgınbı habat'anbı. Mançil-allad Giveoneene mane cigayk'le Xelqat-Hatsurimva (*G'ilıncbişin çol*) eyhe.

* **2:13** 2:13 Tseruya donana zəiyfa: mana Davudna xını yeexhe.

17 Mane yiğil ma'ad geed it'umın saç'ikkvuy ıxha. Avneriy İzrailıy, Davudne insanaaşis maa'ab avub avxu.

18 Tseruya donane zəiyfayna xhebırsana dix: Yoav, Avişay, Asahelib maa'ab vooxhe. Asahel, çolana ceyran xhinne, g'elike ek'ra ıxha.

19 Mana neng'uqacar ilydyakkı, Avnerıqı qihna girxhu. Mang'uqar qihna g'adayhvanmee,

20 Avner yı'q'əlqa ilyakkı, eyhen:

- Asahel, ğune vor?

Mang'vee eyhen:

- Ho'o, zı vorna.

21 Avnerıe mang'uk'le eyhen:

- Yiğne sağıqa, soluqa sa ilekke. Mane mek'vunbışda sa aqqı, manbışın silahbı g'ayşe.

Asaheleemee Avnerıke xıl ts'its'a'a vuxha deş.

22 Avnerıe, Asahelik'le meed eyhen:

- Zaqar qihna gimexha, zake xıl ts'its'ee'e! Nişil-allane zı ğu gik'as? Qiyğa zı yiğne çoçune Yoavne aq'veeqa nəxürna ilyakkas?

23 Asahelee meeb mang'uke xıl ts'its'aa'a deş. Manke Avnerıe cun nize alyat'u, cık'rıhiyna mang'une vuxhnele k'ena məxüd ı'xiyxə, cık'rı† mang'une yı'q'ək ciga hı'ı qığec'e. Asahel qukkyorkul cigeecar qek'ana. Mançile qiyğa Asahel qik'uyne cigaysse ı'lğən gırgınbı, maa'ab ulydyobzur ilğeebaç'e vuxha deş. 24 Yoaviy Avişay Avnerıqı qihna g'adaaxhvan. Veriğ k'yooçemee, manbı qabı hiviyxharanbı Giveonne sahrayne yəqqı'lyne Giahne ögilyne Ammava eyhene tepalqa. 25 Benyamınaaşınbı Avnerne hiqiy-alla

† 2:23 2:23 Cık'rı: man cık'rı yı'q'ələd ek'ı'ı ıxha.

savayle. Qiyğab apk'ın, sa tepayne q'omaqa ilqeeç'ı, maayib ulyoozaranbı. ²⁶ Avneree ts'irika Yoavık'le eyhen:

- Şi mısılqameene g'ılıncıke hapt'as? Nya'a, vak'le ats'a dişdiy, nekke qiyğa yugdacad ixhesdeş? Ğu yiğne insanaaşık'le mısane eyhes, cone çocaaşıqab qihna gimabak'va?

²⁷ Yoavee eyhen:

- Vorne Allahılqa k'ın ixhen, ğu manva ittevhuynxhiy, yızın insanar cone çocaaşıqa qihna miç'eebilqamee gyapk'asınbıniy.

²⁸ Qiyğa Yoavee şeypur əlüvxümeə, manbışın gırgınbı ulyoozaranbı. İzrailybışıqa qihna gyapk'iy ç'əvə'an, manbışıka sayib sıç'ookkadeş. ²⁹ Avneriy cun insanar xəmvolle Arava eyhene q'adaalile k'ena avayk'an. Manbı İordanne damayle ilğeeç'ı, Bitronule k'ena qabı, Maxanayimeeqa hiviyxhar. ³⁰ Yoavee, Avnerıqa qihna girxhuy ç'əv hı'ı sark'ılımee, cuna g'oşun sa'a. Asahelile ğayrı Davudne insanaaşıke yits'iyüç'ər (19) insan hivyxhardeşiy.

³¹ Davudne insanaaşemee, Benyaminaaşına, Avnerne insanaaşına, xhebıd vəşşe yixhts'al (360) insan gek'a. ³² Asahel Bet-Lexemqa qıkkı, cune dekkına nyaq'vanane mağaree k'eyxha. Yoaveeyiy cune insanaaşe xəmvolle yəq avayk'an, miç'eebiys manbı qabı Xevronqa hiviyxhar.

3

¹ Şaulneyiy Davudne nasilen səvxı'y xılıyda ts'its'exhe. Vaxt apk'iniyette, Davudne

nasilena guc hexxooxhe, Şaulneme nasilena k'il qooxhe vuxha.

Davudun dixbı

² Xevronee Davudus dixbı vooxhe.

Ts'erriyna dix İzre'elyğançene Axinoamee uxuna Amnon ıxha.

³ Q'ör'esda Karmelyğançene Navalne sip'iree Avigailee uxuna Kilav ıxha.

Xhebır'esda Geşurne paççahne Talmayne yişşee Maakayee uxuna Avşalom ıxha.

⁴ Yoq'ur'esda Haggitee uxuna Adoniya, xhor'esda Avitalee uxuna Şefatya,

⁵ yixhır'esdar Davudne xhunaşşee Eglayee uxuna İtream ıxha.

Davudus man gırğınbı dixbı Xevronee vuxha.

Avner Davudne suralqa ilğeç'e

⁶ Şaulnayıy Davudna nasıl siviyxəmee, Avnerree Şaulne sural guc saa'a vuxha. ⁷ Şauluqa Ayyayna yiş Ritspa donana caariye yixha.

İşboşetee Avnerik'le eyhen:

- Nya'a ğu, yizde dekkıne caariyeyka g'ilexha?

⁸ İşboşetne mane cuvabıke Avnerıs geeb qel vuxha, eyhen:

- Nya'a zı vas, Yahudaabışın sura aqqına xvaana vuk'ulyne vob? Zı g'iyna yiğiniy yiğne dekkıne Şaulne nasilen, mang'une hambazaaşın sura aqqı. Zı ğu Davudne xılyaqa quvu deş.

Ğu həşde mane zəiyfal-alla yizde gardanaqa bınah giviyxhe! ⁹ Zı Davudus, Rəbbe mang'us k'in g'assırıyn hide'eene, hasre Allahee Avnerne vuk'lelqa yiğbı alle'ecen! ¹⁰ Zı paççahiyvalla Şaulne nasılıke g'avşu, Davudusqa qevles.

Mana İzrailynayiy Yahudeyayna, Danile Beer-Şevalqamee*, paççah ixhes.

¹¹ İşboşetık'le man eyhenbı g'ayxhımee, mana Avnerile qəyq'ən ıxhayke, mang'us alidghınıycad qeles dəxə axva. ¹² Qiyğa Avneree, Davudusqa cun insanar g'axuvu, eyhen:

– İn ciga şavunne vod? Qora, zınayiy ğu cuvab g'ats'ak'vanas. Qiyğa gırgınacab İzrail yiğne suralqa ts'its'aa'as zı vas kumag ha'asın.

¹³ Davudee eyhen:

– Geed yugda, zı vaka cuvab g'ats'ak'vanasın. Saccu ğu zasqa ı'qqəmee, vakasana Şaulna yiş Mikal ayre. Mana dena zasqa ımmayle.

¹⁴ Davudee, İşboşetısqa Şaulne dıxesqa cun insanar g'axuvu, eyhen:

– Zı vəş sunnat hıdı'ına Filiştinğançena gik'ul-alla zas Şaulee hiyvuna yızda xhunaşşe Mikal zasqa seek'al hee'e.

¹⁵ İşboşetee, insan g'axuvu, zəiyfa adamiysse Layişne dixesse Paltıelsee g'ayşes ileeka.

¹⁶ Məng'ı'na adamiy geşşe-geşşe Baxurımqamee xhunaşşeyqa qihna ayk'an. Maa'ad Avneree mang'uk'le eyhen:

– Yı'q'əlqa sak'le.

Manar siyk'alna. ¹⁷ Avner İzrailyne ağsaqqalaaşika yuşanxha, eyhen:

* **3:10** 3:10 Danile Beer-Şevalqamee: Dan eyhena şahar mane gahıl İzrailyna nekke şimalılna şaharniy vob. Beer-Şeva eyhena şaharmee cühüt'yaaşine sahree, İzrailyna nekke canubulyna vuxha. «Danile Beer-Şevalqamee» İzrailyne k'aneñçe-qomaqqameeva eyhen ıxha.

- Şos mısa ikkannaniy vor, Davuduke şos paççah ha'as! ¹⁸ Həşde vuşde yik'eençe i'lgəən he'e! Rəbbee Davuduk'le dişdiy uvhu: «Zı Yizde nukarne Davudne xıleka, İzrail Filiştinaaşdeyiy gırgıne duşmanaaşine xılençe g'attivxhan haa'as».

¹⁹ Avnerree man, hark'ın, Benyaminaaşik'led eyhen. Qiyğa İzrailyneiy Benyaminaaşde yik'eençe i'lgəən Davudus yuşan ha'asva, mana Xevronqa hayk'an. ²⁰ Xevroneeqa, Avnerıka sacıgee Davudusqa g'ayre (20) insan arayle. Davudee, Avnerisiy cune insanaaşis otxhunulyodğıy hele. ²¹ Avnerree Davuduk'le eyhen:

- Hasre zı həşde hark'ın, gırgına İzrail yizde xəring'usqa, paççahısqa, saa'as. Ğunar man-bışıka cuvab g'ats'ak'vne. Qiyğab vas nişşisiy vukkan, xəbvalla hee'e.

Məxüd ıxha Davudee Avner vuççud hidi'ı g'ekkana.

Yoavee Avner gek'a

²² Mane gahıl Yoav, Davudne insanaaşika dəv'eençe sark'il eyxhe. Manbışe mebinbışıke g'ayşuyñ geed kar adayle. Mane gahıl Avner, Davudusse Xevronğançe ark'ın eyxhe. Davudee, Avner vuççud hidi'ı, g'aykkı ıxha. ²³ Yoav, gırgıne g'oşunuka sark'iling'a, mang'uk'le eyhen:

- Nerna dix Avneriy arı. Paççahee mang'uk vuççud hidi'ı, g'aykkına.

²⁴ Yoav, paççahne k'anyaqa qarı, eyhen:

- Ğu hı'iyñ kar hucoone? Yiğne k'anyaqa Avnerniy'e arı? Ğu nya'a mana g'aykkı?

Həşde mana ark'ınna. ²⁵ Vak'lecar Nerna dix Avner ats'ana. Mang'vee vas horbı ha'asva, yığın hark'ın-qaraylen cigayiy ğu g'ecen işbı ats'axhxhesvacar arı ıxha.

²⁶ Yoav Davudusse qıĝeç'umee, mang'vee Avnerıqı qihna cun insanar g'uxoole. Manbışer Avner Sira eyhene kahrızısse yı'q'əlqa sak'al ha'a. Davuduk'le man ats'acad eyxhe deş. ²⁷ Avner Xevronqa sak'ımee, Yoavee cona q'öyrecab, yuşan haa'asın xhinne, mana şaharne akkabışıyle aqa akkyayhe. Qiyĝad cune çocul Asahelil-alla, mang'une vuxhnes g'ılıncıqı ı'xı', gek'ana.

²⁸ Davuduk'le, man ats'axhxhamee, eyhen:

- Rəbbine öĝil Nerne duxayne Avnerne ebal-alla, mısacab zaliy yizde ölkal bınah aaxvas deş. ²⁹ Havaasre mana bınah Yoavılqayiy mang'une xızanıqla vuxhecen. Hasre Yoavne nasilee maşıka gyatsts'ıyn ı'xnabınana insan deşda, əsaka iykarna insan deşda, g'ılıncıke qek'ana insan deşda, mıssıncıka qek'ana insan deşda gah mooxhecen.

³⁰ Yoaveeyiy cune çocce Avışayee Avner gek'ana. Manbışe mana cona çoc Asahel Gıveonee əlyhəəne dəv'ee gik'uyınçıl-alla gek'a.

³¹ Qiyĝa Davudee Yoavık'leyiy cune k'anene insanaaşik'le eyhen:

- Tanalınbı qıt'axxı, palanı ale'e, Avnernemee gyaaşe.

Avner qıkkək'ane mıĝırıqı qihna vuc paççah Davud ayk'an. ³² Avner Xevronee k'eyxha. Paççah mang'une nyuq'vnel oo axtıra geşşena. Mang'uka sacıgee milletıd geşşen. ³³ Paççah

Davud Avnerne nyuq'vnel oo inva eyhe-eyhe geşşu:

Avner məxür, g'eliqqa huvu, gik'as dexheyy.

³⁴ Yiğın xileppi ayt'il ixha deş,

G'elybışısıb zincır üvxü vuxha deş.

Ğu sixnareeşine ögil qukkyoyk'alan xhinne qukkyork'ul.

Manva uvhume, millet meed Avnerneme geşşen.

³⁵ Qiyğa manbışın gırgınbı abı, Davudee, exha qıxhesse, kar oxhnecenva mana ittunçil aqqaqqa ixha. Davudeeme, k'in g'assır, eyhen:

- Veriğ k'yooçesse, yizde ghalek gıney, medın kar set'veene, havaasre Allahee zalqa ver ablee'ecen!

³⁶ Milletık'le paççahee ha'an g'acu, man gırgın manbışde yik'eençe eyxhe. Paççahee ha'an gırgıncad milletıs ikkiykanan. ³⁷ Mane yiğil gırgıne milletık'leyiy gırgıne İzrailik'lecad ats'axhşhen, Nerna dix Avner paççahee gidek'u ixhay. ³⁸ Paççahee cune insanaaşık'le eyhen:

- G'iyna İzrailee xərna, qıvaats'ına insan qık'uva ats'a dişde? ³⁹ G'iyna zı g'əyxı'na paççahır ixheene, zaqa guc k'ilyba vob. Tseruyayn dixbı, Yoaviy Avişay, zale nimee vuxhee gucuka vob. Havaasre Rəbbe pisvalla haa'ang'us, haa'ane pisvallays sik'i helecen!

4

İşboşet gek'ana

1 Şaulne duxayk'le İşboşetık'le, Avner Xevron eyhene şaharee gik'uva ats'axhxhamee, mang'us zeze ooxha. İzrailin milletid man g'ayxhı qəyq'ən giyğal. 2 Şaulne duxayqa İşboşetıqa q'öyre cune destebışda xərna ıxha. Manbı Benyaminaaşınbı vooxhene Beerotğançene Rimmonun dixbı vuxha. Manbışde sang'un do Baana, mansang'unud Rexav ıxha. Beerot vucub Benyaminaaşınacab vuxha. 3 Beerotbı Gittayimeeqa heepxı qabı vuxha, g'iyniyne yiğılqameeyib* manbı maa'ab menne cigaynbı xhinne aaxva.

4 (Şaulne duxayqa Yonatanıqa q'öyudsana g'el k'aana Mefiboşet donana dix ıxha. İzre'elyğançe Şauliy Yonatan gyapt'ıva xabar qabımee, mang'uqa xholle sen ıxha. Mane k'ning'uqa ileekang'vee mana mançe alyart'u, zaara heexvava, gade xilençe g'a'araççe mang'un g'elybı hayq'var.)

5 İşboşetee yı'q'ı'hna manzil haa'amee, Beerotğançene Rimmonun dixbı Rexaviy Baana yəqqı'l gyabak'va. Manbı pırane gahıl qabı mang'une xaasqa hiviyxhar. 6-7 İşboşet cune gozee tyulee g'alırxhu eyxhe. Rexaviy cuna çoc Baana suk alyabat'anbı xhinnee xaaqa ikkeepç'ı, mang'une vuxneeqa xincal hi'yxə. Qiyğab vuk'ul g'ats'pk'in, vucub alyapt'ı, mançe heebaxanbı. Xəmvolle manbı Arava eyhene qadaalyne yəqqı'le k'ena avayk'ananbı. 8 İşboşetna vuk'ul

* 4:3 4:3 g'iyniyne yiğılqameeyib: in kitab otk'uning'vee kitab ok'anassencad gahbı eyhe ıxha.

manbışe Xevroneeqa Davudne k'anyaqa abı, paççahık'le eyhen:

- İna Şaulne yiğne duşmanna duxayna İşboşetna vuk'ul vob. Mane Şaulısnıy ğu gik'as ıkkın. G'iyna Rəbbe, yişde xəring'ul - paççahıl-alla Şaulukeyiy cune nasılıke in hı'ı, qəl qığavhu.

⁹⁻¹¹ Davudee Beerotğançene Rımmonne dixbışis Rexavısiy cune çocus Baanays inəxdın alidghınıy qele:

- Zı Tsiklageenang'a culygena ixheene zas yugna xabar ana insannıy arı: «Şaul qik'unava». Zı mançıl-allar mana aqqı gik'as alıkkı. Mang'vee zas abıyne xabarıñ mukaafat mang'us man ıxha. Həşde karı'dəən insanar qopkune insanne xaaqa ikkeepç'ı, mana cune tyulee gik'uyng'a, şosqa nəxüdiy qöö, zı mang'una eb ç'iyel g'alepçı, manbı ç'iyene aq'val gidıapt'ı g'alyaa'aye? Zı gırgınçike g'attıxhan ha'ane Vorne Rəbbılqan k'in ixhen məxdın kar ixhes deş!

¹² Davudee cune insanaaşılqa əmr haa'a, manbışeb manbı avqu gyabat'anbı. Qiyğad manbışın g'elybıyiy xıleppi gyatxı, Xevroneene xhyan səəne cigayne k'ane k'eyxə. İşboşetna vuk'ulyub alyapt'ı, Xevroneene Avnerne nyuq'vneeqa k'evxhu.

5

Davuduke bıkrne İzrailyna paççah eyxhe

¹ İzrailin gırgın nasılı Xevronqa Davudne k'anyaqa abı inəxüd eyhe:

– Şi vaka sa milletınbı, sa ebanbı vob. ² Şenke yişda paççah Şaulnang'a, ğucabniy İzrailıybı däv'eeqa vukku qavaylenbı. Rəbbe vak'leniy uvhu, ğu Cune milletis çobaniyvalla haa'as, şi vuk'lek vukkeekana ixhes.

³ İzrailin ğırgın ağsaqqalar Xevronqa paççah Davudne k'anyaqa abayle. Paççahee maa'ad Rəbbine ögil manbışıka cuvab g'ats'ayk'van. Ağsaqqalaşe Davud İzrailyna paççah ixhecenva mang'ulqa q'ış qadağva.

⁴ Davud paççah eyxheng'a mang'uqa xhebts'al (30) senniy vod. Mang'vee İzrailis yoq'ts'al (40) senna paççahıyvalla haa'a. ⁵ Davudee, Xevronee Yahudays yıghılle sennaiy yixhıble vazna paççahıyvalla haa'a. İyerusalimeençeb mang'vee bıırne İzrailisiy Yahudays xhebts'ale xhebble (33) senna paççahıyvalla hav'u.

Davudee İyerusalim avqaaqqa

⁶ Paççahiy cun insandar İyerusalımqa hapk'ın, maane avaalacab vooxhene Yevusbışılqa k'yoohar. Yevusbışe Davuduk'le eyhen:

– Vasse inyaqa ikkeç'es əxəs deş. Ğu inyaqa areene yişde bı'rq'ı'nıbışisser, k'aanbışisser ğu inençe g'e'eşşes əxəsda.

Manbışısqa məxüd qöö ıxha, Davudusse mane şahareeqa ikkeç'es əxəs deş. ⁷ Davudee maana Sion eyhena g'ala avqaaqqana. Həşde mançik'le «Davudna Şaharva» eyhe. ⁸ Davudee mane yığıl eyhen:

– Vuşuyiy Yevusbışılqava arı, hasre xhyan qööne tuneleençe ilğeç'u qoracen. Məxüb

şu Davud g'imece eyxhene «bı'rq'ı'nıbışileyiy k'aanbışile» ğameepxhes.

Həşde dişe eyhe: «Bı'rq'ı'nayiy k'aana xaaqa ikkeepç'es deş».

⁹ Davud mane g'aleecar axva, mançil-allad mane g'alayk'le Davudna Şaharva eyhe. Mang'vee g'alayn hiqiy-alladın cigad Millo eyhene tepaysqamee adın cigad ali'ı qa'an. ¹⁰ Xəəna G'oşunbışda Rəbb Davuduka ixhal-alla, mang'una guc yiğ-yiğile hexxooxhe vuxha.

¹¹ Sur eyhene şaharne paççahee Xiramee, Davudne k'anyaqa cun insanar, sidırne yiven os, osanayiy g'ayeyna iş haa'as vəəxən insanar g'uxoole. Manbışe Davudus saray alya'a. ¹² Manke Davuduk'le ats'axhxhen, Rəbbe vuc İzrailyna paççah hı'ı, cuna paççahiyvallab axtı qav'u.

Davudun mansa dixbı

¹³ Davud Xevronğançe İyerusalimqa qarıyle qiyğa, mang'vee cus mançe mebin xhunaşşeriy caariyebı haa'a. Manbışeb Davudus dixbıyiy yişba vuxooxa. ¹⁴ Mang'us İyerusalim vuxhayne dixbışın do bı in bı vod: Şammua, Şovav, Natan, Sileyman, ¹⁵ İvxar, Elişua, Nefeg, Yafia, ¹⁶ Elişama, Elyada, Elifelet.

Davud Filiştinaaşile ğamexhe

¹⁷ Filiştinaaşik'le g'iyxhen, Davud İzrailyna paççah ha'asva mang'ulqa q'ış qadğu. Manke manbışın gırgınbı Davud t'abal ha'asva avayk'an. Davuduk'le man ats'axhxhamee, yı'q'əlqa g'aleeqa siyk'al. ¹⁸ Filiştinarıb

Refaimne q'adaalilqa qabı, maa'ab aaxva.
 19 Davudee Rəbbike qiyghanan:

– Zı Filiştinaaşika səyxene? Ğu manbı yizde xıyaqa qevlesinbine?

Rəbbee Davuduk'le eyhen:

– Ho'o, hoora səyxə, zı manbı yiğne xıyaqa qıdevu g'alepçes deş.

20 Davud Ba'al-Peratsimeeqa arı, Filiştinar gyapxı-gyapt'ı, eyhen:

– Selin çine ögeedın kar haq'var hiyxvər ha'an xhinnee, Rəbbeeyib yizde ögiylin duşmanar oot'al-ooxal hav'u.

Mançil-allad mane cigayn do Ba'al-Peratsim (*ot'al-oxal ha'ana iyesiy*) giyxhe. 21 Filiştinar heerxı əlyhəəmee, con byuttyar maa'adcad g'alya'a. Davudeeyiy cune insanaaşed man byuttyar sı'ı, qıkkəkkanbı.

22 Filiştinar meeb Refaimne q'adaalilqa abı, maa'ad çadırıbı giyxə. 23 Mançinemee Davudee Rəbbike qiyghan, Rəbbeeyid Davuduk'le eyhen:

– Ts'erriykecar manbışde ögilqa qığmeç'e. Yı'q'əle apk'ın, totan yivarnane surale man-bışılqa k'yoohre. 24 Totane yivaaşine q'ombışile g'elybışın sesbı qöö gidğilmee, ğu zaara ı'ğiykre. Filiştinaaşde g'oşunukun ha'asva, mane gahıl Rəbb yiğne ögil əlyhəəs.

25 Davudee gırğın, Rəbbee cuk'le uvhuyn xhinnee ha'a. Mang'vee Gevayeençe Gezereeqa hivx-harasdee cigeeqamee Filiştinar gyabat'a ıxha.

6

Davudee Rəbbina q'utye İyerusalimeeqa savaak'al haa'a

¹ Davudee İzrailyğançe meer yugna, siyxənə xhebts'al aazır (30 000) insan g'əyxı', saa'a. ² Davud, Yahudeene Ba'ala eyhene şahareençe Allahna q'utye* qavaalesva, cune insanaaşika sacige maqa ayk'an. Mana q'utye Rəbbine doyl vuxha. Mane q'utyel oo keruvar† ıxha. Xəəne G'oşunbişde Rəbbina taxt mane keruvaaşil oo vuxha. ³ Allahna q'utye ts'enne daşk'eeqa alıvxhu, Avinadavne tepalyne xaənçe qığaahana. Daşk'ad Avinadavne dixbişe Uzzay-eeyiy Axioyee he'ekka ıxha. ⁴ Manbişe Allahna q'utye daşk'eeqa gyuvxhu qığaaha. Q'utyeyne ögiylir Axio ayk'an. ⁵ Davudur, gırgın İzrailin milletid gıranne osake hı'iyın t'ampırıbı, lirabı, dafıbı, medın aalyatıbı əlixı', Rəbbine ögil şadba mık'ar hı'ı.

⁶ Naxonne attayle ı'lğəəmee, yatsıbı qaçayxaranıbı. Uzzeeyib xıl hotku, g'ı'moxhacenva Allahna q'utye avqaaqqa. ⁷ Rəbbina Uzzalqa qəl avqaaqqa, mang'vee hı'rmat deşvaala hav'uva mana maacar ı'xı' gek'ana. Uzza Allahne q'utyeyne k'ane qek'a.

* **6:2** 6:2 Allahna q'utye: Allahee ina q'utye he'eva Misa peyğambarık'le uvhu. Man Allah cune milletne yı'q'nee vor eyhen işaaratniy vod. Mane q'utyee g'ayebişde ooad otk'unin Allahın əmrbinıy havacenıbı. † **6:2** 6:2 Keruvar: xılıbınan malaaikar vob. Rəbbine q'utyel oo q'ölle k'inəğəyken keruv ıxha.

⁸ Davudus, Rəbbəe Uzza gik'uva qəl vooxhe. Mane cigayn do g'iyniyne yiğilid‡ Perets-Uzza (*Uzzayn qik'uy*) vod.

⁹ Mane yiğil Davud Rəbbile qərq'ı'n, eyhen:

– Zasqa Rəbbina q'utye nəxüb ables vooxheye?

¹⁰ Davudus Rəbbina q'utye cusqa, Davudne Şahareeqa quvkees vukkiykan deş. Mang'vee mana Gatğançene Oved-Edomne xaaqa quvkees ulyookka. ¹¹ Rəbbina q'utye xheyible vazna Oved-Edomne xaa aaxva. Rəbbəe Oved-Edomusub, mang'une xizanısıb yugna barakat hoole.

¹² Paççah Davudulqa «Rəbbəe Oved-Edomne xizanıb, mang'une gırgıne karasıb Allahne q'utyel-alla barakat huvuva» hixhar ha'a. Manke Davud Oved-Edomne xaaqa hark'ın, mançe Allahna q'utye cun do huvuyne Davudne şahareeqa şadba qavayle. ¹³ Rəbbina q'utye haaqqanbişe yixhnəqqees g'el qittumee, Davudee sa yats'iy tavulya q'ıka gyook'a.

¹⁴ Davudee katanıken ileylıǵŞ ali'ı, Rəbbine ögil vəəxəxüb g'oyk'al-ulyoyk'al mık' haa'a.

¹⁵ Davuduka sacıgee gırgıne İzrailyne milletın şadvalın ts'ırbı ha'a-ha'a, şeypur ı'lyviyxə Rəbbina q'utye quvkeeka vuxha.

¹⁶ Rəbbina q'utye Davudne Şahareeqa quvkekkamee, Şaulna yiş Mikal g'uleençe ileeka yixha. Məng'ı'k'le paççah Davudee Rəbbine ögil g'oyk'al-ulyoyk'al mık' haa'a g'avcumee, məng'ee mana k'ap'ik'ile avqa qa'a.

‡ **6:8** 6:8 g'iyniyne yiğilid: in kitab otk'uning'vee kitab ok'anassencad gahbı eyhe ıxha. § **6:14** 6:14 Katanıken ileylıǵ: kaahınəşə tanalqa alya'an kar ıxha.

17 Rəbbina q'utye qabı, Davudee mançinemee g'üvxüyne çadrene ab, çisva qav'uyne cigeeqa giviyxhe. Davudee Rəbbine ögil gyoxhhan ha'aniy medın q'urbanbı allya'a.

18 Davudee q'urbanbı all'iyle qiyğa, milletis, Xəəne G'oşunbışde Rəbbine doyuile xayir-düə hoole. 19 Qiyğa mang'vee İzrailyne milletne adameeşisib, yadaaşisib gırgıng'uscab sa gıney, sık'ının çuru, sa ts'ets'ib qooqqune t'imilena hoole. Mançeb gırgınbı xaybışeeqa siviyyk'al.

20 Davud cune xaabınbışis xayir-düə hevlesva xaaqa sak'imee, Şaulna yiş Mikal mang'une ögilqa qiğeyç'u, eyhen:

- İzrailyne paççahee g'iyna vuceecar-vuc nəxür haguna! Mana cune insanaaşineyiy cune g'ulluxçiy içeeşine ögil bəç'ər xhinne ts'ele qıxha.

21 Davudee Mikal'le eyhen:

- Zı man Rəbbine ögil hı'ı. Mang'vee zı yiğne dekkıneyiy mang'une bıkırne nasılene cigee g'əyxı', Cune milletis, İzrailybışis, xərna hı'ı. Zı inçile qiyğar Rəbbine ögil şadxhesda.

22 Zı yizde ulene ögil sık'ırar uleke g'a'ayxhasda. Ğu eyhene g'ulluxçiy içeeşemee zı axtı qa'as.

23 Şaulne yişşeqa, Mikalıqa, qiyk'asde yiğılqamee uşax eyxhe deş.

7

Allahee Davudus cuvab hele

1 Paçcah cune sarayeeqa sarımee, Rəbbe mang'us cune hiqiy-allane duşmanaaşike macal

hele. ² Mane gahıl paççahee Natan donane peyğambarık'le eyhen:

– İlekke, zı sidırne gıranne yiveke ali'iyne sarayee axva, Allahna q'utyemee çadıree* vob.

³ Natanee paççahık'le eyhen:

– Rəbb vaka vor, hoora yiğne yik'eedın he'e.

⁴ Mane xəmdə Rəbbe Natanık'le inəxdun cuvab eyhe:

⁵ – Hark'ın yizde nukarık'le Davuduk'le eyhe, Rəbbe inıd eyhe: «Ğune, Zı axvasın, Zasın xav alya'as? ⁶ İzrailıybı Misirğançe qığav'uyne yiğile, g'iyniyne yiğılqamee Zı nenecar xaa axu deş. Zı nyaqa ark'ınee, Yizde çadıree axu.

⁷ Zı gırgıne gahbışilycar İzrailiyne milletıka sacıgee ı'ğiykır. Zı mısacad İzrailiyne milletna haa'ane ç'ak'ınbışik'le uvhu deş: „Zas sidrike xav ale'e“».

⁸ Həşde Yizde nukarık'le Davuduk'le eyhe, Xəəne G'oşunbışde Rəbbe inıd eyhe: «Zı ğu vəq'əbı uxhiyxhane cigabişeençe qarı, vake İzrailis xərna hı'ı. ⁹ Ğu hark'ınne gırgıne cigabişee, Zı vaka ıxha. Yiğne ögiylin duşmanar oot'al-ooxal hav'u. Həşded yiğın do menne qıvaats'iyne insanaaşın do xhinne qıvaats'a'asın. ¹⁰⁻¹¹ G'iyniyke şaqa cone

* **7:2** 7:2 çadır: inyaa Allahne muq'addasne çadırene hək'ee eyhe. İzrailıybı, Misirğançe qığəepç'iyle qiyğa, Allahee manbışik'le muq'addasna çadır hee'eva eyhe. Manbı sahree vuxhaylette manbışe mana çadır coka ı'ğviykar ha'a vuxha. Mana çadır işaarat vuxha, Allah cone yı'q'nee axvava. Mane muq'addasne çadırne ögil İzrailıybışe Allahıs q'urbanbı gyaat'a, ı'bəədatbıniy ha'a. Qiyğab Davud peyğambarne gahılıb mana İyerusalimeeni vob.

cigabişee gyuv'recenva, şavaacabıb manbı mançe iğviykar hımaa'acenva, Zı yizde milletne İzrailynemee sa ciga qa'as. Zı haakimar milletın ç'ak'ınbı xhinne gyuvx-huyng'a, qəlnane insanaaşe manbı hooç'an-g'ooç'ananbıniy. Həşde məxdın kar ixhes deş: Zı vas duşmanaaşine xılənçe rəhətiyvalla hevles.

Vake g'abıynbı paççahar vuxhesva, Rəbbe vak'le g'ayxha'a. ¹² Yiğna i'mı'r ç'əvuvxhamee, ğunar yiğne dekkaaşısqa ark'ınmee, yiğne cigeeqana yiğna dix ha'as. Zı mang'una paççahıyvalla it'umba haa'as. ¹³ Mang'vee Yizde doyulyun xav alya'as. Zınab mang'una paççahıyvalla gırgıne gahbışıs it'umaa'asda. ¹⁴ Zı mang'unemee Dek ixhes, manar Yizdeme dix ixhes. Mang'vee bınah hav'umee, Zı mang'us, insanaaşe cone uşaxaaşıs caza hoolena xhinnena, caza hevles. ¹⁵ Zı mang'uke Yizda badal dyooxhena yugvalla, Şauluke g'avşuna xhinne, g'avşes deş. ¹⁶ Zı məxüd ha'as yiğna nasılıb, yiğna paççahıyvallab gırgıne gahbışıs vuxhes. Yiğna paççahıyvalına taxtıb gırgıne gahbışısca vake g'abıynbışısne vuxhes».

¹⁷ Natanee gırgın Allahee haguyn Davudus yuşan ha'an.

Davudna düə

¹⁸ Paççah Davud Allahne çadıreeqa ikkeç'u, Rəbbine ögil gyu'ur eyhen:

- Ay Xudaavanda Rəbb, zı vuşune vor, yizda nasılıb şavnane vob, Ğu zı inimee axtı qı'ı? ¹⁹ Ya Xudaavanda Rəbb, Yiğne ulesqa manıd k'ılda qadı, Ğu zake g'abıynbışde vuk'lelqa qalesınıd uvhu. Xudaavanda Rəbb, inıd insanaaşınemee i'brat ixhes.

²⁰ Davudusse medın Vak'le hucoo eyhes əxəyee? Ya Xudaavanda Rəbb, Vak'lecar zı, Yiğna g'ul, ats'ana! ²¹ Ğu in gırgın ç'ak'ın işbı, Yiğne cuvabnemee, Vas ıkkənəxüd zak'le hagvasdemee hı'ı.

²² Ğu nimeecar Xərrayiy, ya Xudaavanda Rəbb! Şak'le yişde k'ırıbışıka g'ayxı, Vak akarana sacar deşda, Vale ğayrı Allahır deşda. ²³ Yiğın İzrail millet xhinnen, ç'iyene aq'val, medın millet vodunne? Ğu manbı Misirğançe qığavhu, gattivxhan hav'u. Yiğın do ats'axhhecenva Ğu manbışde ögil ç'ak'ın əlaamatbı hagu, ç'ak'ın işbı g'acu. Manbışike Vas millet ha'asva, Ğu manbışde ögiylin milletbıyiy manbışın allahbı g'e'epşi. ²⁴ Gırgıne gahbışis Ğu İzrailike Vasın millet hı'ı, Ğunar, Rəbb, manbışda Allah ıxha.

²⁵ Həşdiyle, Ya Rəbb Allah, zasiy zake g'abıynbışis huvuyn cuvab həməxüd he'e, gırgıne gahbışis axvecen. Gırgınıd hasre Ğu eyhəxüd ixhecen. ²⁶ Hasre insanaaş «Xəəna G'oşunbışda Rəbb İzrailyna Allah vorva» uvhu, Yiğın do gırgıne gahbışis axtı qe'ecen! Yiğne g'uluna, Davudna nasılıb Yiğne ögil havaasre it'umba ulyoozrecen.

27 Xəəna G'oşunbışda Rəbb, İzrailyna Allah, Ğu man zak'le hagu, uvhuyn: «Yiğna nasıl it'umba vuxhes». Mançil-alla zı yik' hı'ı Vas məxübna düə hav'u. 28 Ya Xudaavanda Rəbb, Ğu Allah vorna, Yiğın cuvabıd qotkuyn vod. Ğu həşde Yiğne g'ulus ina yugna xabar huvu. 29 Gırgıne gahbışil Yiğne ögil vuxhecenva, Yiğne g'ulune nasılıs xayir-düə huvuy Vasqa yugda qalecen. Ya Xudaavanda Rəbb, Ğu məxdın cuvabniy huvu. Yizde nasılın Yiğne xayir-düəyka gırgıne gahbışılda xayirdüə alept'ecen!

8

Davud İzrailyne duşmanaşile ğamexhena

1 Mançile qiyğa Davud Fılıştınaşile ğamxha, manbı cus vukkanəxüb vuk'lek vukkeeka. Manbışde xılence Meteg-Ammahıb g'ooşena.

2 Qiyğa Davud Moavbışiler ğamexhena. Mang'vee manbı ç'iyelqa g'alyapk'as alivku, baağıka ulyoopku, manbı xhebne desteeqa bit'al ha'a. Xhebne desteyna q'öble deste mang'vee gyabat'anbı. Sa destemee mang'vee g'ookana. Moavbı Davudus nukarar vooxhe, mang'us nalok'ıbı qele giviyyəğal.

3 Tsovayna paççah eyxhena Rexovna dix Hadadezer, Fərat eyhene damayne hiqiyalladın ciga meed cune xılyaqa alğahasva arayle. Maa'ar Davud mang'ule ğamexhena.

4 Davudee Hadadezerna aazırıy yighıd vəş (1 700) balkanlıyna, g'ad aazırır (20 000) hoyhar arına esker aqqaqqa. Mang'une balkanaaşına

vøş Davudee cus avqu, axuyne daşk'ayk qı'iyne balkanaaşınıd g'elin damar bı gyatxas ilekka.

⁵ Damask vooxhen Arambı Tsowayne paççahıs Hadadezeris kumagıs abımee, Davudee man-bışda g'ayeq'vød aazır (22 000) insan gek'a.

⁶ Davudee Damask vooxhene Arambışde ölkee cun g'oşunbı ulyozar ha'a. Mang'vee manbışike nukarar haa'a, manbışe Davudus nalok'bı qełe gıviyğal. Davud nyaqa hark'ıneeyir, Rəbbeə mana ğama'ananiy.

⁷ Mang'vee Hadadezerine insanaaşın k'inəəğəken g'alxanbı alyaat'u, İyerusalimqa qadayle. ⁸ Paççah Davudee, Hadadezerne Betaxiy Berotay donane şahar bışeənçe geed yez adayle.

⁹ Xamatne paççahık'le Toik'le Davud Hadadezerne gırgıne g'oşunulecar ğamxhava g'iyxhe. ¹⁰ Hadadezeree hammaşee Toika döv'ə haa'a vuxha. Hadadezerile ğamxhava Davud nəxüriyva qiyghanas, sayir mana tabrik ha'asva paççah Toiyee dix Yoram mang'une k'anyaqa g'ixele. Yoramee Davudus k'inəəğəyn, nuk'rayn, yezan karbı adayle.

¹¹ Paççah Davudee in cus adıyn k'inəəğəyken, nuk'rayken, yezaken, vucee menne milletbışike g'ayşuyn karbı Rəbbis g'iysar. ¹² Mang'vee Edombışike, Moavbışike, Ammonbışike, Filiştinaaşike, Amalekbışike g'ayşuyn karbı Rəbbis g'iysar. Davudee Tsowayne paççahısse Rexovna dix eyxhene Hadadezerissed g'ayşuyn karbıd Rəbbis g'iysar.

13 Davudee Q'evane q'aadalil Edombıŝda yits'imoled aazır (18 000) insan oot'al-ooxal hı'ı siyk'almee, mana gırgıng'uk'le ats'axhxhena. 14 Edomne gırgıne suralqa mang'vee cun g'oşunbı ulyoozar hı'iyle qiyğa, Edombı mang'un g'ular vooxhe. Davud nyaqa hark'ineeyir Røbbee mana ğama'ananiy.

Davudee gyuvxhiyn ç'ak'ınbı

15 Davud İzrailynacar paççah eyxhe. Mang'vee millet qotkuda vuk'lek ikkekka, gırgıngunemeeyir mana qorkura ıxha. 16 Tseruya donane zøiyfayna dix Yoav g'oşunna xərna ıxha. Axiludna dix Yehoşafat taarix oyk'anna ıxha. 17 Axituvna dix Tsadokiy Evyatarna dix Aximelek kaahinar vuxha. Seraya mirza ıxha. 18 Yehoyadayna dix Benaya Keretbışdayiy Peletbıŝda* xərna ıxha. Davudun dixbı kaahinar vuxha.

9

Davudee Mefiboŝetıs yugvalla haa'a

1 Davudee eyhen:

– Şaulne nasılena üç'ürra axuna vornane? Yonatanneme, zı mang'us yugvalla haa'as.

2 Şaulne nasılıs g'ulluxçiyvalla haa'ana Tsiva donana sa insan ıxha. Mana Davudne k'anyaqa qoyt'al, paççahee mang'uke qiyghanan:

– Tsiva ğune vor?

Mang'vee eyhen:

* **8:18** 8:18 Keretbıyiy Peletbı: ine milletne insanaaşe paççahıs g'aravuliyvalla haa'a vuxha.

- Ho'o, yizda xərna, zı vorna.

³ Paççahee eyhen:

- Şaulne nasileençe saxheyir üç'ürna insan vornane, zı mang'us Allahne yəqqee yugvalla haa'ayiy?

Tsivee paççahıs alidghıniy qele:

- Ho'o, Yonatanıqa q'öyudsana g'el k'aana dix vor.

⁴ Paççahee mang'uk'le eyhen:

- Həşde mana nyaane vor?

Tsivee paççahık'le eyhen:

- Mana həşde Lo-Devar eyhene şaharee, Ammielyne duxayne Makirne xaa vorna.

⁵ Paççah Davudee insan g'axuvu, Lo-Devarğançe Makirne xaançe Mefiboşet cusqa ayra'a.

⁶ Şaulna neva, Yonatanna dix eyxhena Mefiboşet Davudne k'anyaqa arı, mang'us hı'rmat gyuvxhu, k'yoyzarna. Davudee ona'an:

- Mefiboşet!

Mang'vee «Zı, yiğna nukar, inyaa vorva» alidghıniy qele. ⁷ Davudee mang'uk'le eyhen:

- Qı'məyq'ən, yiğne dekkine Yonattannemee, zı vas yugvalla hidyav'u g'alerçes deş. Yiğne q'əsde dekkın Şaulun gırgın cigabı zı vas sak'al ha'as. Ğu gırgıne gahbışil yizde sufranile otxhuniy oxhanas.

⁸ Mefiboşet Davudus k'yorzul, eyhen:

- Nya'a, zı, yiğna g'ul, vuşune eyxhe? Ğu, zına xhineene qıvk'une xvaana haa'a?

⁹ Paççahee Şaulna g'ulluxçiy Tsiva qort'ul, eyhen:

- Şauliniy mang'une nasilen gırgın kar, yiğne xəring'une neveysqa quvu. ¹⁰ Yiğne xəring'une nevayn cigabı ğunayiy yiğne dixbişeyiy yiğne nukaraaşe mang'unemee ezu-qiyşalas. Şagavid mang'usqa qeles, mang'uqa oxhanasın kar ixhecenva. Vuşde xəring'une nevee, Mefiboşetee, gırgine gahbişil yizde sufranile kar oxhanas.

(Tsivayqa yitsıxhvayre (15) dixiy g'ayrer (20) nukar vor.) ¹¹ Tsivee paççahık'le eyhen:

- Yızda xərna, paççah, ğu uvhuyn gırgın zı, yiğne g'ulee, ha'asın.

Mefiboşetee, paççahne dixbişde sang'vee xhinne, Davudne sufranile otXHuniy oyxhan ıxha.

¹² Mefiboşetıqa sa k'ınna Mika donana dix ıxha. Tsivayne xaabın gırgınbı Mefiboşetın nukarar vuxha. ¹³ Mefiboşetee paççahne sufranile kar otXhan ıxhayke, mana mançile qiyğa İyerusalimee axva. Mang'un q'öyudsana g'el k'aada ıxha.

10

Davud Ammonbişileyiy Arambişile ğamexhe

¹ Sabara gahile Ammonbişda paççah qek'a. Mang'une cigee paççah mang'una dix Xanun eyxhe.

² Davudee eyhen:

- Dekkee zas badal dyooxhena yugvalla hav'uva, zınab mang'une dıxes Xanunus yugvalla haa'as.

Davudee cun insanar Naxaşne duxayne Xanunne k'anyaqa, dekkıs baş-sağlığıyvala hevles

g'uxoole. Davudun insanar Ammonne ölkeeqa qabı hipxhirmee, ³ Ammonbışde ç'ak'ınbıŝe cone xəring'uk'le Xanunuk'le eyhen:

– Vak'le h m x dmede ats'a, Davudee baş-sağlığiyvalla hevles insanar yig ne dekkis hı'rmatnemeene g'uxoole? Davudee yig ne k'anyaqa insanar şahar uleke alğaaahas, mana vaats'a vuxha, qiyğab hı'ğ kar haa'as g'axuvu!

⁴ Xanunee Davudun insanar avqu, manbışin saqqalbı suralqamee, tanalqa ali'iy n karbıd avğançe giviy'arne cigeeqamee gyatxas ilekka. Qiyğab mang'vee manbı cone xaybışeeqa y qqı'l haa'a. ⁵ Man kar Davudus yuşan hı'imee, manbı naŝvalin habat'ava, Davudee manbışde  gilqa insanar g'uxoole. Paççahee eyhen:

– Saqqalbı aleesmee Yerixoyee aaxve, qiyğa savk'le.

⁶ Ammonbışik'le co Davudne ulele gyapk'ı g'ooce. Manke manbışe Bet-Rexoveeneyiy Tsova eyhene cigene Arambıŝike cos g'ad aazır (20 000) hoyharna esker pılıke kumagıs qot'alecenva insanar g'uxoole. Manbışe Maaka eyhene cigayna paççah aazırne (1 000) insanıka, sayir Tov eyhene cigençe yits'ıq'v d aazır (12 000) insan qoyt'al.

⁷ Davuduk'le man ats'axhxhamee, Yoavıka gırgın yugba sıç'ookan cehilyarnana g'oşun mang'ul ooqa g'uxoole. ⁸ Ammonbı qığ epç'ı, şaharne akkabışde  gil saç'uvkasınbı xhinne giviyk'an. Tsovayniy Rexovın Arambı, Tov eyhene cigayneyiy Maaka eyhene cigayne insanaŝıka qığ epç'ı, g'ab curayba ulyoozar.

⁹ Yoavık'le cune g'oşunne ögiyleiy yı'q'äle duşmanar gıpk'ın g'avcumee, mang'vee İzrailyne gırgıne g'oşunuke yugun gəvxüyn cehilyar curav'u, Arambışde ögilqa giviık'an.

¹⁰ Avxuyne insanaaşılqar cuna çoc Avişay xərna gıxhxı, manbı Ammonbışde ögiyl giviık'an.

¹¹ Yoavee Avişayık'le eyhen:

- Arambı zale gucuka vuxheene, ğu zas kumagıs ayre. De'eş, Ammonbı vale gucuka vuxheene, zı vas kumagıs ayres. ¹² Yik'eka ixhe. Qora, yişde milletneme, yişde Allahne şaharbişdemee, yişda adamiyvalla haagvas. Hasre Rəbbeyid Cusqa neniş yugda qöo, man he'ecen.

¹³ Yoaviş mang'una g'oşun Arambışika sıç'ookka gibğilme, Arambı Yoavne ögiyle heebaxanbı. ¹⁴ Ammonbışik'le Arambı heebaxa g'avcumee, coyub Avişayne ögiyle heepı, şahareeqa ikkeebaç'e. Ammonbışikan saç'ivkuy ç'əvxhamee, Yoav İyerusalimqa siyk'al.

¹⁵ Arambışik'le co İzrailybışile avub aaxva g'avcumee, manbı sacigeeqa savayle.

¹⁶ Manbışde paççahee, Hadadezerree, insan g'axuvu, Fərat eyhene damayne şene aq'valin Arambı dəv'eeqa qığaa'a. Manbı Hadadezerne g'oşunne xəring'uka, Şovakıka, sacigee Xelam eyhene şahareeqa abayle.

¹⁷ Mançına xabar Davudus abımee, mang'vee gırgın İzrailybı sav'u, İordanne damayle ilgeç'u, Xelameeqa arayle. Arambı Davudne ögil saç'uvkasva giviık'an. ¹⁸ Arambı İzrailybışde

ögiyle heebaxanbı. Davudee Arambışda yighıd vəş (700) däv'əyn daşk'a he'ekkana, yoq'ts'al aazırır (40 000) balkanılı alıxı arına esker gek'a. Manbışda g'oşunna xərna Şovakır, Davudee ı'xı' maacar gek'ana. ¹⁹ Hadadezerne xilek avubne paççahaaşik'le con gırgınbı İzrailybışis avub avxu g'avcumee, manbışe İzrailybışikana däv'ə ç'əv hav'u, manbışis nukarar vooxhe. Mançile qiyğa Arambı qəvəyq'ənanbı Ammonbışis kumagbı ha'as.

11

Davudiy Bat-Şeva

¹ Yuxhxhan qadımee, paçcahar däv'əys qığeebaç'ene gahıl, Davudee Yoav cune insanaaşikayiy gırgıne İzrailyne g'oşunuka däv'eeqa yəqqı'l ha'a. Manbışe Ammonbışikın hı'ı, manbışda paytaxt Rabba hıqiy-allançe avqaaqqa. Davud vucmee İyerusalimcar axva.

² Sa yiğıl exheeçana, Davud tyuleençe suğotsu, cune paçcahaaşine sarayne daxalqa ilqeq'u maa'ar iykar giyğal. Mana daxayle ilyakkımee, mang'uk'le sa zəiyfa əyeexər g'eece. Mana zəiyfa geer uftanna yixha. ³ Zəiyfayne hək'ee qiyghanasva Davudee insan g'ixele. G'axuvuyne insanee eyhen:

– Mana zəiyfa Q'etbışda eyxhene Uriyna xhunaşşe, Eliamnar yiş Bat-Şeva vor.

⁴ Davudee insana g'axuvu mana cusqa ayree'e. Mana zəiyfa Davudusqa arımee, məng'ı'n yadaaşik eyxhenbı manke ç'əveetxha ixha. Davud məng'ı'ka g'ilexhana. Mançile

qiyğa zəiyfa cene xaaqa siyk'al. ⁵ Zəiyfa vuxhne eexva. Məng'ee Davudusqa insan g'ixele «Zı vuxhne vorva» eyhes. ⁶ Davudee Yoavne k'anyaqa insan g'axuvu eyhen:

- Q'etbişda eyxhena Uriy yizde k'anyaqa g'axile.

Yoavee Uriy Davudne k'anyaqa g'ixele. ⁷ Uriy Davudne k'anyaqa arımee, Davudee mang'uke Yoaviy g'oşun nəxübne, dəv'ə nəxübne əlyhəəva qiyghan. ⁸ Qiyğa Davudee Uriyk'le eyhen:

- Xaaqa hoora, sık'ırta g'alixhe.

Uriy paçcahne sarayeençe qığeç'umee, paçcahee yı'q'əle mang'us pay g'uxoole. ⁹ Uriymee xaaqa ayk'an deş. Mana paçcahne manesa nukaraaşika sacigee sarayne akkayne ghalee g'ilexha. ¹⁰ Davuduk'le «Uriy xaaqa ark'in deşva» uvhume, mang'vee Uriyke qiyghanan:

- Nya'a, ğu yəqqı'le dişde qarı? Nya'a xaaqa idyark'in?

¹¹ Uriyee Davuduk'le eyhen:

- Allahıka mugavilenana q'utye*, İzrailıy bı, Yahuder çadırbışee aaxvamee, yizda xərna eyxhena Yoaviy eskerar g'ab çolbışee aaxvamee, ho'ne zı xaaqa ark'in ottxhan-ulyoğa xhunaşşeyka g'alixhe? Valqaniy yiğne canılqan k'in ixhen, zı məxdın kar mısacad ha'as deş.

* **11:11** 11:11 Allahıka mugavilenana q'utye: Allahee ina q'utye he'eva Misa peyğambarık'le uvhu. Man Allah cune milletne yı'q'nee vor eyhen işaaratniy vod. Mane q'utyee g'ayebışde ooad otk'unin Allahın əmrbinıy havacenbı.

12 Davudee Uriyk'le eyhen:

- Ğu g'iynar inyaa axve, zı ğu g'iyqa yəqqı'l ha'asda.

Uriy mane yiğilir, qinne yiğilir İyerusalim axva. 13 Davudee mana cusqa qort'ul yugda otxhun-ulyoğ'u keçe xhinne qa'a. Uriy paççahısse exheeqana qıgeç'e. Mana g'alixhasva meer cune ögilyneçar cigeeqa, paççahne nukaraaşısqa ayk'an. Mana cune xaaqa meer ayk'an deş.

14 Miç'eed qıxhamee, Davudee kağız otk'un, Yoavısqa hixhar he'ecenva Uriysqa qele.

15 Kağızee inva otk'un eyxhe: «Uriy it'umba döv'ə əəne cigeeqa yəqqı'l he'e. Mana ögil ulyozar he'e, qiyğa zaraba şu yı'q'əlqa ts'its'eepxhe, hasre mana ı'xı' gik'ecen».

16 Yoavee şahar hiqiy-allançe avqumee, mang'uk'le şenbışın yugba aldaaxhvananbı nene surak vuxhay ats'anniy. Mançıl-allar mang'vee Uriy mane suralqa salat' ha'a. 17 Şaharın insanar Yoavıka səvxəsva, şaharıke g'aqa qıgeebaç'e. Manke Davudne g'oşunun sabarabı habat'anbı, habat'anbışde yı'q'nee Q'etbışda eyxhena Uriyer ıxhana. 18 Yoavee Davudne k'anyaqa döv'ə nəxübiy ilğevç'uva xabar ana insan g'ixele.

19 Mang'vee xabar ana g'ixelene insanıs xət qa'an:

- Ğu döv'əyne hək'ee yuşan hı'ı ç'əvexhemeə, 20 paççahıs sayıb mançike qəl vuxha vake qiyghınee: «Nya'a şu səvxəsva şaharısqa manimee k'ane qeepxha? Nya'a şok'le ats'a dişdiy, manbışe cabırbışile vukbı ahas ıxhay?

21 Şavaane Yerubbeşetna dix Avimelek gik'u? Nya'a, cabırıle dişdiy mang'ulqa sa zəiyfee yöxxəyna g'aye g'a'apçı, mana Tevetsee gik'u? Nya'a şu manimee cabırbışısqa k'ane qeepxha?» Manva paççahee vak'le uvheene, ğu mang'uk'le eyhe: «Yiğna nukar Q'etbışda eyxhena Uriyer qik'una».

22 Xabar ana ı'qqəna insan yəqqı'lqa gexha. Mana qarı Davudusqa hirxıl, Yoavee cuk'le uvhuyn gırgın mang'us yuşan ha'an. 23 Xabar ana ariyne insanee Davuduk'le eyhen:

– Şen insanar şalqa k'yoptul, şaka saç'uvkasva şaharıke g'aqa qıġeepç'ı. Şınab manbı şaharne akkabışısqamee yı'q'əlqa g'ee'epşiyınbı. 24 Vukbı ayhenbışee cabırbışıle paççahne eskeraaşılqa vukbı gyoġu'u, paççahne eskeraaşıke habat'anbıb vuxhayınbı. Yiğna nukar Q'etbışda eyxhena Uriyer maa'ar qik'una.

25 Davudee xabar abıyng'uk'le eyhen:

– Yoavık'le eyhe: «Mançıl-alla aq'va havaxan hıma'acen. G'ılıncın ina-şena geer gik'u. Həşdiyle guc sacıgeeqa sav'u, mane şaharılqa sayıb k'yoohre, mana hı'ğəəkar hee'e». Məxüd ğu Yoavıs yik'bı hele.

26 Uriyne xhunaşşeyk'le Bat-Şevayk'le Uriy qik'uva g'ayxımee, mang'us ak' avqaaqqa. 27 Ak' ç'əvuıxhayle qiyğa, Davudee insan g'axuvu, Bat-Şeva cune xaaqa qiyelee'e. Məng'ı'ke cus xhunaşşe hee'e. Qiyğa məng'ee Davudus dix uxooxa. Davudee hav'una mana iş Rəbbine yik'eençe vooxhe deş.

12

Natan peyğambaree Davuduk'le cuna bınah eyhe

¹ Rəbbəe Natan peyğambar Davudne k'anyaqa g'ixele. Natan mang'une k'anyaqa arı, inəxüd eyhe:

– Sa şaharee q'öyre insan vooxhe. Man-bışda sa karnana manasar kar deşda eyxhe.

² Karnane insanıqa geed çavra-vəq'ə eyxhe.

³ Kar deşdang'uqamee alivşu xəp qaa'ane vughulyne bederile ğayrı, vuççud eyxhe deş. Mang'vee mana beder cune uşaxaaşika sacigee xəp qaa'a vuxha. Mançin mang'une xılənçe kar oyxhan ıxha, mang'une k'oleençed xhyan ulyoğa ıxha. G'alyuvxhasıb mana mang'ul oo g'ulyoxha vuxha. Mana mang'unemee yişşene cigee vuxha. ⁴ Sayəqeəs karnane insanısqa menne cigabişeençe mihman arayle. Karnane insanıs cong'əə arıyne mihmannemee otxhuniy ha'asva cune çavra-vəq'əyke həyvan avqu givk'as qiviyykanna. Mang'vee hark'ın kar deşing'una beder avqu abı, cong'əə arıyne mihmanıs otxhuniy ha'a.

⁵ Davudna mane insanılqa qəl avqu, Natanık'le eyhen:

– Vorne Rəbbilqan k'ın ixhen, man hı'iyne insanıs qik'uyud avaak'a. ⁶ Rəhı'm hidyav'u, məxbına iş g'avcuva, mang'vee mane bederil-alla yoq'nəqeəs geed kar qeles.

⁷ Natanee Davuduk'le eyhen:

– Mana insan ğu vorna! İzrailyne Allahee Rəbbəe inəxüdüd eyhe: «Zı ğu İzrailyna paççah

xhinne g'əyxı', Zı ğu Şaulne xilence g'attixhan hı'ı. ⁸ Zı vas yiğne xəring'un xav huvu. Mang'un yadar Zı yiğne xhilibişeeqa quvu. Zı vas İzrailiniy Yahudayn milletbı huvu. Man vak'le k'ılda g'acuxhee, Zı vas mançile hexxanıd helesınniy. ⁹ Nya'a ğu Rəbbine ulesqa pisba qöona iş hav'u? Nya'a ğu Mang'un cuvab g'eliqqa huvu? Q'etbışda eyxhene Uriyne xhunaşşeyke vas xhunaşşe hee'esva, ğu mana g'ilıncıqqa huvu. Ğu mana Ammonbışde xileka gik'u. ¹⁰ G'iyniyke şaqa yiğne xaake mısacad g'ilınc əq'əna qixhes deş. Ğu Yızın cuvab g'eliqqa huvu, Q'etbışda eyxhene Uriyne xhunaşşeyke vas xhunaşşe hey'ı». ¹¹ Rəbbe inəxüdüd eyhe: «Zı vakın divan yiğne xaabınbışisqacad qaqqas alıkkas. Zı yiğne ulene ögil, yiğın yadar alyapt'ı, vas delesne insanısqa qevles. Manar yiğne-yiğın, ulek'le g'ece-g'ece yiğne yadaaşika g'alixhas. ¹² Ğu man kar dyugulenda hı'ı, Zımee man kar yiğene yı'q'ı'hne gahıl ğırgıne İzrailbışde ulene ögil ha'as alıkkas».

¹³ Davudee Natanık'le eyhen:

– Zı Rəbbine ögil bınah hav'u.

Nataneeyid sak'ı, Davuduk'le eyhen:

– Rəbbe yiğna bınah havaakal hav'una, ğu qik'as deş. ¹⁴ Ğu məxdın kar hı'iyle qiyğa, Rəbbine duşmanaaşisser Mana k'ap'ik'ile avqa qa'as əxə. Mançil-allar vake ıxhana dix qik'asda, axvas deş.

Davudna Bat-Şevaykena dix qek'a

15 Mançile qiyğa Natan cune xaaqa siyk'al. Rəbbe, Davudna dix ik'iyk'ara'ana. Man uşax qik'uyne Uriyeyne xhunaşseyken ıxha.

16 Davudee uşaxnemee Allahıs düə haa'a. Mana sivacı xəmbı cune gozee q'ərane ç'iyel alğa'a.

17 Sarayn ağsaqqalar mana ç'iyele oza qa'asva qabı k'ane ulyoozar. Mana ozar qexhe deş, karıd oyxhan deş.

18 Yighıd'esde yığıl uşax qek'an. Davudun nukarar uşax qik'uva mang'uk'le eyhes qəvəyq'ənanbı. Manbışısqa məxüd qayle:

– Uşax üç'ürnang'a, şı mana ittunçil aqqeyir, mang'vee şal k'ırı alixxhı deş. Həşde uşax qik'uva şı mang'uk'le nəxüdnə eyhes? Sayid cuk sa kar ha'a.

19 Davuduk'le cune nukaraaşə ğud-ğud haa'a g'avxhume, uşax qik'uva ats'axxhen. Mang'vee manbışıke «Uşax qik'uyneva?» qiyghan. Manbışe «Ho'ova» eyhe.

20 Man g'ayxhı, Davud ç'iyele oza qıxha, əyxı'r-səyxı'r vuk'lelqa zeytunun q'işid qadğu, tanalinbıd badal hı'ı, Rəbbine xaaqa hark'in, Mang'us kyoyzarna. Qiyğa mana mançe cune xaaqa sak'ı, cus otXHuniy heleva eyhe. Cus oxhanas hucooyiy huvu, mang'vee oyxhanan.

21 Nukaraaşə mang'uke qiyghanan:

– Ğu in ha'an kar hucoone? Uşax üç'ürnang'a, ğu sivacı geşşu-gyaxvananiy, həşde uşax qik'umee, ğu oza qıxha kar otXhan girğil?

22 Davudee manbışıs inəxdın alidghınıy qele:

– Uşax üç'ürnang'a, zı sivacı geşşu-gyaxvananiy. Zalygena ixhee, Rəbbis zı qiykkn, uşax gidek'avaniy eyhe. 23 Həşde uşax qik'uyın,

zı nişisne siv aqqas? Nya'a mana zasse yı'q'əlqa sak'al ha'as əxəyee? Mana zasqa sak'alas deş, zı mang'usqa əlyhəəs.

Sileyman yedike eyxhe

²⁴ Qiyğa Davudee xhunaşşeyş Bat-Şevays yik'bı hele, ikkeç'u məng'ı'ka g'ilexha. Mana vuxhne ayxu dix uxooxa. Davudee mang'un do Sileyman giyxhe. Rəbbis man uşax ikkiykanan.

²⁵ Mang'vee maqa Natan peyğambar g'ixele, mangv'eeyid uşaxın do Yedidiyah (*Rəbbis ikkana*) giyxhe.

Davudee Rabba avqaaqqa

²⁶ Yoavee Ammonbı vooxhene Rabba eyhene şaharılqa cuna g'oşun k'yoohar hav'u, maana paççahna g'ala avqaaqqa. ²⁷ Qiyğa Yoavee Davudne k'anyaqa ina xabar ana insanar g'uxoole:

– Şi Rabba eyhene şaharılqa k'yophur, manbişe xhyan havacen cigabı aqqı. ²⁸ Həşdiyle ğu avxuna g'oşun sav'u, arı mane şaharın hiqiy-alladın cigabı aqqe. Qiyğab vuc şahar alept'e. Deşxheene, zı mana şahar avqee, mançis yızın do heles.

²⁹ Davudeeyib avxuna g'oşun sav'u, Rabbeeqa arı, dəv'əyka mana avqaaqqana. ³⁰ Mang'vee manbişde paççahne vuk'lele tac alyaat'u, cune vuk'ləlqa giyxhe. Man tac k'inəəğəyke hı'ı ıxha, çina yı'q'vaalab sa talant* vuxha. Mançine hiqiy-allançed gıranın g'ayebiyiy gitk'ın. Davudee mane şahareençe geed gıranın

* **12:30** 12:30 Sa talant: 34 kilelqa ələən ıxha.

kar qıǵa'a. ³¹ Mane şahareedin millet mang'vee qıǵatxhu, ayxaaka, yivayne kılıngıkayiy yak'uka işbı gaces ilekka. Qiyǵale xhinne manbışısqa karpıç ha'as ilekka ıxha. Davudee Ammonbışde gırgıne şaharbışik man hı'ıyle qiyǵa, qıǵeç'u cune g'oşunuka İyerusalımqa ayk'an.

13

Amnoniy Tamar

¹ Qiyǵa in ıxha. Davudne duxayqa Avşalomuqa Tamar donana micagna yıçu yixha. Davudne menne dixes Amnonus mana Tamar* yikkiykan. ² Amnonus cuna dıvuxna yıçu Tamar manimee yikkiykan, mana mançike ik'iyk'arna. Mana adamiys hidyark'ınna içiy yixhayke, Amnonus mæng'i'k hucoomecad ha'as daǵamda qöö ıxha.

³ Amnonuqa Yonadav donana sa hambaz ıxha. Yonadav Davudne çocuna, Şımayna dix ıxha. Vucur geer bicna kar ıxha. ⁴ Yonadavee Amnonuk'le eyhen:

- Ay paççahna dix, nya'a ğu yiǵ-yiǵile k'eçe? Ğu man zak'le eyhelan!

Amnonee mang'uk'le eyhen:

- Zas yizde çocuna Avşalomna yıçu Tamar yikkan.

⁵ Yonadavee mang'uk'le eyhen:

- Tyuleeqa k'iç'u, ğucar ğu ık'arna xhinne hagve. Dek ğu g'acesva vasqa arımee, mang'uk'le eyhe: «Hucoona ixhes, yuçeyk'le Tamarık'le eyhe arı zas kar oxhan he'ecen.

* **13:1** 13:1 İne kitabee ilyaake 3:1-3.

Yizde ulene ögil zas otXHuniy he'ecen, zak'ler mana g'ayces, mæng'ı'ne xılence kar oxhanas».

⁶ Amnon tyuleeqa k'iç'u, vuceecar vuc ı'kar hag'va. Paççah mana g'acesva arımee, mang'vee paççahık'le eyhen:

- Hucoona ixhes, yizda yiçu Tamar ayrecen, yizde ulene ögil zas q'öble kokay hee'ecen, zinad manbı cene xılence oxhanas.

⁷ Davudee xaaqa insan g'axuvu, Tamarık'le eyhen:

- Həşde yiğne çocune Amnonne xaaqa hiyek'ne, mang'us oxhanasın kar he'e.

⁸ Tamar çocune Amnonne xaaqa hark'ining'a, mana g'alırxhu eyxhe. Tamare xamır hı'ı, çocune ulene ögil kokaybı qece. ⁹ Qiyğa mæng'ee tava alyapt'ı, çocune ögilqa otXhanan kar giyxhe. Mang'us oxhanas ikkiykan deş. Amnonee eyhen:

- Hasre gırgınbı zasse qığeepç'ecen.

Gırgınbı mang'usse qığeebaç'enbı.

¹⁰ Amnonee Tamarık'le eyhen:

- OtXhanan kar anne gozeeqa qıkkee, maa'ad zı yiğne xılence alyaat'u oxhanasın.

Tamare çocusva hı'iyn kokaybı alyaat'u, anne gozeeqa qıkkekka.

¹¹ Kokaybı Amnonee oxh necenva cusqana qıkkekamee, Amnon Tamarık at'irq'ın eyhen:

- Yiçu, qeera zaka g'aliyxhe.

¹² Tamare mang'uk'le eyhen:

- De'eş çoc, yızın do qığmayhe! İzrailee məxdın karbı ha'anbı deşxhe. Məxbına beynyavavalla hımaa'a. ¹³ Məxdıne doyuka zı

nyaqana yixhes? Yiğınıd İzrailee beynyavava do qığeç'es. Həşde hucoona ixhes, ğu hark'ın paççahıka yuşanxe, mang'vee zı vas heylesda. De'eşva eyhes deş.

¹⁴ Amnonee məng'i'l k'ırı ilydixhı, guc geeb vuxhayke mana qıkkeek'val hey'i, məng'i'ka g'ilexhana. ¹⁵ Mançile qiyğa Amnonuk'le Tamar g'imeece qeexhe. Amnonus Tamar cus yic yikkanançiler geer g'imeece qeexhe. Mang'vee Tamarık'le «Oza qiyxha ğadariyxheva» eyhe.

¹⁶ Tamare mang'uk'le eyhen:

– De'eş, yızda çoc! Ğu zı g'e'eyşuyka, mançile ögil hav'uyne pisvalileb, sık'ılbab xəbna pısvalla zas haa'a.

Amnonee məng'i'l k'ırı ilydiyhxı, ¹⁷ cuna nukar qort'ul eyhen:

– İna zasse g'e'eyşu, akka qe'e!

¹⁸ Nukareeyir içiy g'aqa qığeyhı, akka qa'an. İçiyne tanal gıranın micagın gurt eyxhe. Məxdın gurtbı paççahne adamiys hidyapk'ınne yişbişe alya'a ıxha. ¹⁹ Tamaree vuk'lelqa yı'q k'yaa'a. Qiyğad tanalin gurt qıt'axı'ı, vuk'lelqa xıleppıd aqqı hülöörəxə geeşe-geeşe iyeek'anna. ²⁰ Çocee Avşalomée məng'i'kle eyhen:

– Vaka, yiğna çoc Amnonne g'alirxhu? Yiçu, həşde nıq' qığmayhe, mana yiğna çoc vorna. Man ıxhayn yik'eeqa ikmekka.

Məxür Tamar cene çocune Avşalomne xaa gırğıng'vee dağərçuna xhinne eexva.

²¹ Paççah Davuduk'le mana gaf g'avxhumeə, mana qəlın əq'əna. ²² Avşalomée Amnonuk'le

yugunud pisinıd cuvab eyhe deş. Mang'vee yişu mıc hey'i, mæng'i'ka g'alirxhuynçil-alla Avşalomuk'le Amnon g'imece ıxha.

Avşalomee Amnon gek'a

²³ Ooğançe q'ölle sen ilğeç'uyle qiyğa, Efrayim eyhene şaharıs k'anene Ba'al-Xatsoree Avşalomee vəq'əbı qoyşar eyxhe. Avşalomus paçcahın gırgın dixbı maqa otxhun-ulyoğas qoot'alas vukkiykan. ²⁴ Mana paçcahısqa arı, eyhen:

- G'iyna zı, yiğne nukaree, vəq'əbı qoyşar. Hucoona ixhes, g'iyna paçcahiy cun insanar zasqa savaale.

²⁵ Paçcahee Avşalomuk'le eyhen:

- De'eş dix, yişin gırgınbı abee, vas yı'q'da gyuaras.

Avşalomee mana nimee ittunçil aqqeyir, paçcah maqa arayle deş. Paçcahee Avşalomus xayır-düeyib huvu, mana yəqqı'l araççe.

²⁶ Avşalomee meed eyhen:

- Manke yızda çoc Amnonxheeyir şaka g'axıle.

Paçcahee mang'uke qiyghanan:

- Nişisne mana şoka ikkekka?

²⁷ Avşalomee xıl ts'its'aa'a deş. Davudee manke Amnonur gırgın cun dixbıb mang'uka g'uxoolenbı.

²⁸ Avşalomee cune insanaaşılqa əmr haa'a:

- İlyaaake Amnonee çaxır ulyodğu vuc xhinne qıxhamee, zı şok'le «Amnonus i'xeva!» eyhes. Manke şu mana gik'e, qı'məəq'ən. Zı şos əmr hoole! Adamer vuxhe, yik'eka vuxhe!

29 Avşalomee nəxüdiy uvhu, nukaraşed həməxüd Amnonus ı'xiyxən. Paççahne dixbışik'le eyxhenbı g'acu, zaraba cone g'atiraaşılqa aleepxı, mançe heebaxanbı. 30 Manbı yəqqənanğ'a Davudulqa inəxübna gaf hiviyxhar:

- Avşalomee paççahın gırgın dixbı gyapt'ıynbı, manbışda nenacar üç'ürra g'alərçu deş.

31 Paççah oza qıxha, tanalın qıt'axxı'ı, ç'iyelqa gizyaraççe. Mang'une k'anene gırgıne cune insanaaşed tanalınbı qıt'axxa'anbı. 32 Davudne çocune Şımayne dixee Yonadaveeme inəxüd eyhe:

- Yizde xəring'usqa həməxüd qımaylecen, cune dixbışın gırgınbınıyxan hapt'ı. Saccu Amnoncar qik'u. Avşalomuqa məxbına fıkır cuna yiçu Tamar Amnonee cuka g'aliyxhas aliykkıyne yiğile vuxha. 33 Hasre yizde xəring'un paççahın gırgın cun dixbı hapt'ıva gaf g'avxhuva yik' gimoyxhancen. Saccu Amnoncar qik'u.

34 Avşalomme hixu ark'ın ıxha. G'aravulee, vuk'ul ooqa qav'umee, tepayle geeb insandar gəə g'ooce. 35 Yonadavee paççahık'le eyhen:

- Haane paççahın dixbı qöövub! Zı, yiğne nukaree, nəxüdiy uvhu, həməxüdüd eyxhen.

36 Mang'vee cuvab uvhu g'attirxhınmee, axtıba gyaaşe-gyaaşe maqa paççahın dixbı ikkeebaç'e. Paççahır gırgın cun insandarıb hülöübəxə gyaaşe giviyyəğal. 37-38 Davudee yiğis-yiğis dıxes, Amnonus, ak' avqaaqqa vuxha. Avşalomeeme hixu Geşurne paççahne

Talmayne k'anyaqa ayk'an. Talmay Ammihudna dix ıxha. Geşureeqa hixuna Avşalom maa'ar xhebillle senna axva. ³⁹ Amnon qik'u, ooğançe sabara gah ilğevç'ule qiyğa, paççañ Davud culqa qarayle. Mana Avşalomuke qəl qığahasva qihna gexha deş.

14

Avşalom İyerusalimeeqa siyk'al

¹ Tseruyayne duxayk'le Yoavık'le ats'anniy, paçcahın yik' Avşalomuqa gyotxhan ıxhay. ² Yoavee Teqoayeeqa insan g'ixele mançe ats'alynana zəiyfa ayres. Mang'vee ariyne zəiyfayk'le eyhen:

– Hucoona ixhes, ğucar ğu ak' avquyn xhinne heegve. K'aarın tanalinbı ale'e, vuk'lelqa zeytunun q'ış qımadağva, ğucar ğu qik'uyng'unemee geer yiğbına geeşen xhinne heegve. ³ Paçcahne k'anyaqa hark'ın, inəxüd eyhe.

Yoavee, paçcahık'le hucooyiy eyhesva, xət qa'an.

⁴ Teqoayeençena zəiyfa paçcahısqa ikkeyç'u, mang'une ögee aq'vak k'ena ç'iyelqa gizerçu, eyhen:

– Ay paçcah, kumag he'e!

⁵ Paçcahee mang'uk'le eyhen:

– Vak hucoona ıxha?

Zəiyfee eyhen:

– Zalqa yiğ adı, yızda adamiy qik'u. Zı sip'ıriy vorna. ⁶ Zaqa, yiğne nukarıqa, q'öyre dixniy vor. Sa yiğıl manbışda q'öyre çolee

sana-sang'uka aldapxhıninbı. Maa'ar manbı cu-
raa'asda vuşucar ıxha deş. Sang'vee manasa ı'xı'
gik'una. ⁷ Həşde gırgınacab xizan zalqa g'elil
quvxha, manbışe eyhen: «Çoc gik'una şasqa
qale, şı mana çoc gik'yunçil-alla gik'as. Dekkın
kar şavusiy axvas manar gik'as». Manbışe
məxüd zaqa vodun-deşin man ts'ünq' q'ətqa'as.
Məxüb manbışe çiyeyne aqval yizde adamiyke
g'abıynbı g'alepçes deş.

⁸ Paççahee zəiyfayk'le eyhen:

– Xaaqa sayk'le. Zı yiğne hək'ee əmr haa'asda.

⁹ Teqoayeençene xhunaşşee paççahık'le ey-
hen:

– Yizda xərna paççah, hasre mançına
bınah zalqayiy yizde xizanılqa vuxhecen!
Paççahılqayiy cune taxılqa bınah gymoox-
hacen!

¹⁰ Paççahee eyhen:

– Şavaayiy vak'le sa cuvab uvhu, mana zasqa
ayre. Mançile qiyğa mana vak sayır set'as deş.

¹¹ Zəiyfee eyhen:

– Hucoona ixhes, paççahee, Rəbbılqa, cune Al-
lahılqa k'in g'aysrecen, şavusqacad yizde dixıke
qəl qığaahas havaasaras deşva. Deşxhee, man-
bışe yizda dix gik'as.

Davudee eyhen:

– Vorne Rəbbılqan k'in ixhen, yiğne duxayne
vuk'lele ç'ərib g'a'avxhas deş.

¹² Zəiyfee Davuduk'le eyhen:

– Hucoona ixhes, zasqa sa cuvab eyhes hasre.

Paççahee «Eyheva» eyhe.

¹³ Zəiyfee eyhen:

- Nya'a manke ğu, Allahne milletne ögil mæxbına iş hav'u? Ğu mæxüd uvhuyka, valqa bınah qaa'a. Menne cigeeqa hixu ark'ınna yiğna dix ğu vasqa sak'al hı'ı deş. ¹⁴ Yişin gırgınbı hapt'asınbı, şı ç'iyelqa ott'ulne yı'q'əlqa sa'as dexhene xhyanık akar. Allaheeyid insanıke ts'its'ı'ı can g'eşşe deş, Mang'veeyib Cuke əq'ənaqa girxhuna nəxürne Cus k'ane qa'asva fikir ooxhan. ¹⁵ Zı milletın qı'yeeq'ən hey'ı, çil-allar zı həşde vasqa, yizde xəring'usqa paççahısqa arı. Yizde fikreeqa qadıyn: «Hark'ın paççahıka gaf haa'as, sayid mang'vee zı uvhuyn ha'a. ¹⁶ Paççahee, zı uvhunçil k'ırı alixhxhı, zınayiy yizda dix, şı gyapt'as vukkanang'une xıleençe g'attivxhan haa'a. Məxüb şı Allahne milletne yı'q'neençe hakkal hidyaa'a». ¹⁷ Mançil-alla zı mæxüd uvhu: «Yizda xərna paççah, sa cuvab eyhe, yızın yik' cigeeqa qoracen». Vasse Allahne malaaikısse xhinne yugun pısınçike cura'as əxən. Hasre Rəbb, yiğna Allah, vas kumagxhecen!

¹⁸ Paççahee zəiyfayk'le eyhen:

- Zı vake sa cuvab qiyghanas, mançin alidghınıy zake dyugul hıma'a.

Zəiyfee eyhen:

- Yizda xərna paççah, hucoona ixhes qiyghne.

¹⁹ Paççahee qiyghanan:

- İne yiğne işee Yoavna xılyne alivku vob?

Zəiyfee alidghınıy qele:

- Yizda xərna paççah, valqan k'ın ixhen, şavussevad val k'ırı ilydiyxhı t'ub cigeençe

ı'ğviykar haa'as vøəxəs deş. Ho'o, yiğne nukaree Yoavee zas əmr hav'u, zı hucooyiy eyhes ikkanvad, mang'vee xət qı'ı. ²⁰ Məxüd yiğne nukaree Yoavee mana iş qa'asva hı'ı. Yizde xəring'una paççahna ək'el, Allahne malaaikna ək'elymee geeb vob, mang'uk'le dyunyel eyxhen gırgın ats'an.

²¹ Paççahee Yoavık'le eyhen:

– Ho'o, zı man kar ha'asın. Hooru, şena mek'vna Avşalom yı'q'əlqa sak'al he'e.

²² Yoav aq'vakkena ç'iyelqa gizerçu, «Ğu paççah geer qa'anava» uvhu. Qiyğa Yoavee meed eyhen:

– G'iyna paççahee, cune nukaree uvhuyn hı'ı. Həşde zak'le, yiğne nukarık'le, ats'axhxayn, vasqa zı yugra qarı ıxhay.

²³ Yoav Geşureeqa hark'ın, Avşalom İyerusalimeeqa sak'al ha'a. ²⁴ Paççaheeme eyhen:

– Hasre mana cune xaaqa sak'lece, yizde ulesqa qımaylece.

Avşalom cune xaaqa siyk'al, mana paççahne ulesqa qarayle deş.

Davudee Avşalom cusqa qoyt'al

²⁵ İzrailivolle Avşalom xhinne micagna adameeşına insan ıxha deş. Gırgıng'us mana ikkan ıxha. Vuk'lele kıt's'alqamee mang'uqa qəlan cıga ıxha deş. ²⁶ Senıs, ç'ərbışe mang'us yı'q'valla haa'ava, mang'vee manbı gyadaxa ıxha. Qiyğad g'apanıl gyoodkumee, q'öd vøş

(200) şekel* qadayle ıxha. (Şekel paççahee gıxhxiyn standart ıxha.)

²⁷ Avşalomuqa xhebiyre dixiy Tamar donana sa yiş yixha. Tamar geer micagna içiy yixha.

²⁸ Avşalom q'ölle senna İyerusalim axveeyir, mang'uk'le paççahın aq'va g'ece deş.

²⁹ Avşalomee Yoavıqar qihna insan g'ixele. Avşalomus ıkkannıy, Yoavee vuc paççahısqa ikki. Yoavıs mang'une k'anyaqa ayres ikkiykan deş. Avşalomee q'ör'es Yoavne k'anyaqa insan g'ixele. Mang'us meer mang'une k'anyaqa ayres ikkiykan deş. ³⁰ Avşalomee manke cune nukaraaşik'le eyhen:

- İlyaaake, Yoavın xhit'anın çol yizde çoluk at'itq'in vod. Hapk'ın, maqa ts'a i'xe.

Avşalomne nukaraaşed hapk'ın, maqa ts'a i'xiyxən.

³¹ Manke Yoav Avşalomne xaaqa arı, qiyghanan:

- Nya'a yiğne nukaraaşe abı, yizde çolus ts'a i'xı'?

³² Avşalomee Yoavık'le eyhen:

- Zasqa ayreva zı yiğne k'anyaqa insan g'axuvu. Eyhelan zak'le, zı inyaqa Geşureençe nişisniy qarı? Zı şaacar axunaxhiy inçile nime-exheyid yugda eyxheyiy. Hasre zak'le paççah g'aces. Zaqa bınah vobxhee, gik'ecen.

³³ Yoavee hark'ın, man gırgın paççahılqa hixhar ha'an. Paççaheeyir Avşalom cusqa qoyt'al. Avşalom paççahısqa arı, mang'une ögil aq'va

* **14:26** 14:26 Q'öd vəş şekel: 2 kileyle geed ıxha.

ç'iyek qet'asmee k'yoyzarna. Paççahee mang'us ubba ha'a.

15

Avşalomee millet g'elil qa'a

¹ Sabara gah ilgevç'uyle qiyğa, Avşalomee cus däv'əyn daşk'a, balkanar, xhots'al (50) cune ögil g'adaxhvanasda insan t'abal ha'a. ² Mana miç'eer çakra suğots'u, şaharne akkabışisqa əlyhəəne yəqqəniy ulyoyzarna. Mançe cone yi'q'nee gipxına gaf paççahee məhkama alğehecenva vüqqən insanar ı'lğəəmee, mang'vee manbı cusqa qopt'ul, qiyghan ıxha:

– Ğu nene şahareençene?

Mane insaneeyid alidghınıy qele ıxha, vuc sa neneme İzrailyne nasileençena vorna.

³ Avşalomee mane insanık'le inəxüd eyhe ıxha:

– Yiğna iş yugnab, qopkunab vuxheeyib, paççahısnee val k'ırı alixhxhesda insan deşda.

⁴ Avşalomee meed eyhe ıxha:

– İne ölkayna haakim zıcarxhiy hı'ına. Manke zı, vuşuyiy zasqa məhkamee he'eva arı, mang'une işiqqa qorkuraniy ilyakkas.

⁵ Vuşumecar k'yozasva Avşalomusqa qex-hemeə, mang'vee xil hotku, mana insan cusqa ts'its'ı'l, ubba ha'a ıxha. ⁶ Avşalomee məxüd paççahısqa məhkama ha'asva vüqqəne gırgıne İzrailybışıkcad ha'a ıxha. Məxüb mang'vee İzrailybı culqa saa'a vuxha. ⁷ Yoq'ulle sen ilğeç'uyle qiyğa, Avşalomee paççahık'le eyhen:

- Hucoona ixhes, hasre zı Xevronqa hark'ın, Rəbbis cuvab huvuyn kar ha'as. ⁸ Zı, yiğna nukar, Aramne cigabişeeene Geşurne şaharee axvamee, k'inniy g'assır: «Rəbbe zı İyerusalimqa sak'al he'ee, zı Mang'us i'bəədat ha'as Xevronqa i'qqəs».

⁹ Paççahee mang'uk'le «Yugna yəq vux-henava» eyhe.

Avşalomur Xevronqa ayk'an. ¹⁰ Avşalomnee dyugulenba gırgıne İzrailyne nasılbışeeqa cun insanar g'axuvu, maabınbışik'le eyhen:

- Gaçeençe qı'ğəəne süttyun ses g'ayxhımee, «Avşalom Xevron paççah ixhava» eyhe.

¹¹ İyerusalimğançe Avşalomuka sacıgee q'öd vəş (200) insan ayk'an. Manbı məttine yik'eka mang'uqab qihna əlyhəə vuxha. Manbışis nişikcab xabar vuxha deş.

¹² Avşalomnee q'urbanbı allya'amee, mang'vee Davudna muşaavir Giloonçena Axitofel* cune şahareençe, Giloonçe, cusqa qoyt'al. Avşalomne suralqa i'lğəənbı yiğ-yiğile geeb qeebaxhe vuxha. Manbışis Davudne yı'q'əle qeepxhes vukkan vuxha.

Davud İyerusalimğançe hexva

¹³ Sa insan Davudusqa arı, mang'uk'le eyhen:

- İzrailybışın yik'bı Avşalomulqa vod satk'ıl.

¹⁴ Davudee İyerusalimeene cune gırgıne insanaaşik'le eyhen:

* **15:12** 15:12 Axitofel: şavuk'lene ats'a, mana insan Bat-Şevayna q'əsda dekmee ixha. Bat-Şevayna adamiy, Uriy, Davudee gik'u'l ixha.

- İnce heepxas! Deşxheene, Avşalomne xılence yişde neng'ussecar g'attixhanas əxəs deş. Zaraba vuxhe əlyhəəs. Deşxheene, mana şaka avarq'ıl, yişde vuk'lelqa yığbı exas, şaharıb g'ılincike alğaahas.

¹⁵ Paçcahne insanaaşə eyhen:

- Şi yığın nukarar vob, hasre ğu, yişde xəring'vee, eyhen ixhecen.

¹⁶ Paçcahıqab qihna mang'un gırgın xaabınbı qıġeebaç'enbı. Mang'vee saccu yits'iyre caariye xaaqa ilyaakasva g'alyaa'a. ¹⁷ Paçcahıqad qihna gırgın milletcad qıġeç'u, şahareençe qıġəəne xaasqamee qadı, ulyoyzaran. ¹⁸ Gırgın mang'un insanar Keretbışika, Peletbışika†, yixıd vəş (600) Gateençe cuqab qihna qabıyne Gatbışika sacıgee, cune ögiyle ilġeebaç'e.

¹⁹ Paçcahee Gatğançene İttayk'le eyhen:

- Ğu nya'a şaka ı'qqə? Sak'le, ixhesde paçcahıka Avşalomuka axve. Ğu menne cıgeençe g'e'eşşu qarına vor. ²⁰ Ğu inyaqa həşdebışee qarı. G'iyna zı ğu zaka əlyhəəsne alikke? Zak'le zı nyaqa əlyəsvacar ats'a deş. Ğumee sak'le, yığın insanarıb vaka quvke. Hasre Rəbbe Cuna badal dyooxhena yugvalla vak'le haagvecen!

²¹ İttayee paçcahıs alidghınıy qele:

- Vorne Rəbbilqaniy yizde xəring'une paçcahne canılqan k'in ixhen, ğu, yızda paçcah, nyaa'ar ixhee, zınar qik'u ixheeyir, üç'ür ixheeyir, maa'ar ixhes.

† **15:18** 15:18 Keretbı, Peletbı: ine milletne insanaaşə paçcahıs g'aravuliyvalla haa'a vuxha.

22 Davudee İttayk'le eyhen:

– Qora manke ögilqa ilğeç'e, ögee hoora.

Gatğançene İttaykan gırgın mang'un insanar, cone k'anebın gırgın uşaxar qabı, ilğeebaç'enbı.

23 Paççahın insanar əlyhəəmee, ölkeebın gırgın insanar okur aletçu gyaaşenbı. Paççahee Qidronna q'adaal ilğevç'umee, mang'ukan gırgın milletcad sahrayne suralqa ayk'an.

24 Maa'ar Tsadokır ıxhana. Mang'une k'ane Leviyke g'abıynbı‡ vuxhaynbı. Manbışe Allahıka mugaavilenana q'utye quvkekka vuxha. Allahna q'utye manbışe ç'iyelqa giviyxhe. Evyataree gırgın millet şahareençe qığeç'esmee q'urbanbı allya'a.

25 Paççahee Tsadokuk'le eyhen:

– Allahna q'utye şahareeqa savk'al hee'e. Zı Rəbbine ulesqa yugra qaree, Mang'vee meer zı yı'q'əlqa sak'al hı'ı, Cuna q'utyeyiy Cuna çadırŞ zak'le hagvasın. 26 De'eş, «ğü Zas ikkana deşurva» uvheene, hasre zak Cus hucooyiy ikkan he'ecen. Zı Mang'une xile vorna.

27 Paççahee kaahin Tsadokuk'le eyhen:

‡ 15:24 15:24 Leviyke g'abıynbı: Levi Yaaq'ubna xhebır'esda dix ıxha. Allahee İzrailybışde yı'q'neençe mang'uke g'abıynbı kaahinaaşın kumagçer vuxhecenva g'əvxü. § 15:25 15:25 Cuna çadır: Mana Allahna muq'addasna çadır vob. inyaa Allahne muq'addasne çadırene hək'ee eyhe. İzrailybı, Misirğançe qığeeç'iyle qiyğa, Allahee manbışik'le muq'addasna çadır hee'eva eyhe. Manbı sahree vuxhaylette manbışe mana çadır coka ı'ğviykar ha'a vuxha. Mana çadır işaarat vuxha, Allah cone yı'q'nee axvava. Mane muq'addasne çadırne ögil İzrailybışe Allahıs q'urbanbı gyaat'a, ı'bəədatbıniy ha'a.

- İlekke, hucooyiy eyxhe. Ğunayiy yiğna dix Axima'ats, Evyatarne duxayka Yonatanıka sacıgee hexxan hidi'ı şahareeqa savk'le. Ğunar, Evyatareeyib q'öyursana vuşun dixbı şoka vuk-kee. ²⁸ Zı şoke xabar qavaalesmee, İordanne damayle ilğəəne cıgee, sahree ixhes.

²⁹ Tsadokeeyiy Evyataree Allahna q'utye İyerusalimeeqa savaak'al haa'a. Cona q'öyursanab İyerusalimee axva.

³⁰ Davud Zeytunne suvalqa geşşe-geşşe ilqeç'e. Mang'vee vuk'lelqa kar atçu eyxhe, g'elilqamee kar ali'ı ixha deş. Mang'uka sacıgee suvalqa ı'lqəənbıb vuk'lelqa kar atçu gyaaşe-gyaaşe ilqeebaç'e.

³¹ Şavaame «Axitofel Avşalomne k'ane vorva, g'elil qeepxhaynbışde suralırva» xabar hoole. Davudee Rəbbis düə haa'a:

- Ya Rəbb, zı Vake heqqa, Axitofelin mı'sləhətbı nişiscad karaı'dəənbı he'e.

³² Davud milletın Allahıs ı'bəədat ha'ane suvane q'omaqa hirxılıymee, Arkıbışda Xuşay mana g'aces arayle. Mang'vee culqa abına ver haagvasva tanalınbı qıt'axxa'a, vuk'ulelqa nyaq'v kyaa'a. ³³ Davudee mang'uk'le eyhen:

- Ğunar zaka sacıgee əlyhəəsxhee, ğu zas dağamra ixhes. ³⁴ İnekke yugun, ğu şahareeqa sak'ı, Avşalomuk'le eyhe: «Paççah, zınar yiğna nukar ixhes. Şenke nəxübiy yiğne dekkıs nukariyvalla hav'u, həşdeb vas haa'as». Məxüd vasse zas kumag ha'as əxə. Vasse Axitofelin mı'sləhətbı alyt'ik'al ha'as əxə. ³⁵ Kaahin Tsadokiy kaahin Evyatar maa'ab vaka vuxhes.

Paççahne sarayee g'ayxhiyn gırgın kar, ğu kaahinaaşılqa Tsadokılqayiy Evyatarılqa hixhar ha'as. ³⁶ Manbışda q'öyre dix – Tsadokna dix Axima'ats, Evyatarna dix Yonatan – manbışde k'ane vob. Şok'le g'ayxhiyn gırgın manbışde xıleka zalqa hixhar he'e.

³⁷ Avşalom İyerusalimeeqa ı'kkəmee, Davudna hambaz Xuşayır şahareeqa ikkeç'e.

16

Davudıy Tsiva

¹ Davud suvayle gəə girğilmee, mang'us Mefiboşetna nukar Tsiva qızaxxa. Mang'vee q'öd vəş (200) gıney, vəş t'exa qeqqvuyne t'imilin, vəş t'exa incilyna, sa tuluğ çaxıren alyaat'u, manbıd q'öne əməlelqa alixxhı, Davudne ögilqa arayle.

² Paççahee Tsivayk'le eyhen:

– İnbı nyaqane ikkekka?

Tsivee eyhen:

– Əməler paççahın xaabınbı aleepxecenva, gıneyiy incilerıd yiğne nukaraaşə oxhıncenva, in çaxırıd sahreene obzuruynbıŝe ulyoğecenva adı.

³ Paççahee Tsivayk'le eyhen:

– Yiğne xəring'una neva, Mefiboşet, nyaane vor?

Tsivee paççahık'le eyhen:

– Mana «G'iyna İzrailıybişe yizde q'əsde dekkına paççahıyvalla zasqa savaak'al haa'asva» uvhu, İyerusalimee axu.

⁴ Paççahee Tsivayk'le eyhen:

– Manke Mefiboşetın gırgın kar yiğın eyxhe.

Tsiva paççahıs k'yorzul, alidghınıy qele:
 – Saccu zı yiğne ulesqa yugra qoracen.

Şimeyee Davudus bed-düə haa'a

⁵ Paççah Davud Baxurim eyhene şahareeqa qarayle. Mançe mang'usqa Şaulne xınıbışda Gerayna dix Şimey qığeç'e. Şimey Davudus bed-düə haa'a-haa'a qığeç'e. ⁶ Davudne hiqiy-alla cehilyaariy cun esker vuxhayka ilydyakkı, mang'vee Davudulqayiy Davudne insanaaşılqa g'ayebı ayhe.

⁷ Şimeyee Davudulqa inəxübna bed-düə haa'a:
 – Agvle, agvle, insanar gyabat'ana, karai'dəəna insan! ⁸ Ğu Şaulne cigee paççah ıxha. Rəbbeeyid vak in Şaulne nasılıke k'yapk'ınne ebal-alla hı'ı. Həşde Rəbbe paççahiyvalla yiğne dixesqa Avşalomusqa quvu. Valqa mana ver ğu insanar gyabat'anava abı.

⁹ Tseruya donane zəiyfayne duxee Avişayee paççahık'le eyhen:

– Nya'a mane xvaan yizde xəring'us, paççahıs, məxbına bed-düə hav'u? Hasre zı hark'ın mang'una vuk'ul qooxas.

¹⁰ Paççahee eyhen:

– Tseruyayn dixbı, zake şos hucoone? Mang'vee, Rəbbe «Davudus bed-düə hee'eva» uvhu, bed-düə haa'axhee, şavusse mang'uk'le «məxüd hıma'ava» eyhes əxəyee?

¹¹ Davudee Avişayk'leyiy gırgıne cune insanaaşık'le eyhen:

– Zake g'ariyne yizde dixes zı gik'as ıkkın. Mane Benyaminyaaşıkeng'uk'le hucoo eyhes eyxheyee! Mana culer-alqa g'alərçe, hasre

heecen bed-düə. Mang'uk'le məxüd Rəbbe uvhu. ¹² Həməxüd eyxhe, Rəbbik'le zak ıxhayn g'acu, şeng'vee g'iyna zas hav'uyne bed-düə-alla, zas yugun ha'a.

¹³ Davudiy cun insanar cone yəqqı'n əlyhəə vuxha. Şimeyeeme suvayne sirtile bed-düə haa'a-haa'a aykan. Mang'vee manbışılqa g'aye, toz dağa'a. ¹⁴ Paçcahiy cukan gırgın insanar İordanne damaysqa hipxhır, obzurva maa'ad manzilybı ha'a.

Avşalom İyerusalimqa ikkeç'e

¹⁵ Avşalomiy gırgına İzrailybışda g'oşun İyerusalimeeqa qabayle. Axitofelir mang'uka sacigee ıxha. ¹⁶ Davudna hambaz, Arkibışda Xuşay, Avşalomusqa arı «Paçcah geer qa'ana! Paçcah geer qa'anava!» eyhe.

¹⁷ Avşalomee Xuşayk'le eyhen:

– Manane yiğne hambazılqana, Davudulqana, yiğna badal dyooxhena yugvalla? Nya'a hambazıka sacigee idyark'ın?

¹⁸ Xuşayee Avşalomuk'le eyhen:

– De'eş, zı saccu Rəbbe, ine milletın, gırgıne İzrailincar, g'əyxı'yne insanın sura aqqas. Zı mang'uka axvas. ¹⁹ Ğu zak'le eyhelan zı şavusne nukariyvalla haa'as? Hambazne dixes dişde? Yiğne dekkis nəxbına nukaruyvallayiy hav'u, vasıb həməxübna nukariyvalla haa'as.

²⁰ Avşalomee Axitofelik'le eyhen:

– Şi hucooyiy ha'as ıkkanna mı'slähət g'avcelan!

²¹ Axitofelee Avşalomuk'le eyhen:

- Yiğne dekkee xaaqa ilyaakasva g'alyav'uyne cune caariyeeşika g'alixhe. Manke gırgıne İzrailik'lecad ğu dekkıs g'imece qıxhava ats'axhxhesın. Yiğne suralyne gırgınbışeed yiğın sura sık'ıldad geed aqqas.

²² Avşalomee dekkıne sarayne oğa çadır güvxü, maa'ar gırgıne İzrailıne ulene ögil dekkıne caariyeeşika g'ilexha.

²³ Mane gahbışıl Axitofelee g'avcuna mı'slähət, Allahıken cuvab xhinne ıxha. Axitofelee g'avcuna mı'slähət Davudnemeeyib Avşalomnemeeyib hêməxüb vuxha.

17

Axitofelinniy Xuşayn mı'slähətbi

¹ Axitofelee Avşalomuk'le eyhen:

- Hasre zı yits'ıqvəd aazır (12 000) insan g'öyxı', xəmde Davuduqa qihna gixhas.

² Mana orzul, rı'hı'le g'a'arxhung'a, şı man-bışılqa k'yophur mang'una ul qəvəəq'ənaa'as. Manke mang'une k'anebın gırgınbı heepx-asınbı. Zınar manke saccu paççah Davud gik'as.

³ Qiyğale gırgın millet zı vasqa sak'al ha'as, istağ tsumaysqa seek'al hee'en xhinne. Gırgınbı valqa savk'lecenva, ğu mana t'abal ha'ana insan gidek'u g'alerçes ikkan deş. Manke milletıkıd vuççud ixhes deş.

⁴ Man cuvab Avşalonusud gırgıne İzrailıne ağsaqqalaaşısıd yugda qadayle. ⁵ Avşalomee eyhen:

- Qudoora, həşde Arkıbışda Xuşayır qot'alas, sa mang'vee eyhenıçilid k'ırı alixhxhes.

6 Xuşay Avşalomusqa arımee, Avşalomee mang'uk'le eyhen:

– Axitofelee şas inəxübna mı'slähət g'avcu. Şi mang'vee eyhəxüd ha'asee? De'eş, hidya'asxhee, ğu hucoo he'evane eyhe?

7 Xuşayee eyhen:

– Axitofelee həşde huvuna mı'slähət yugna deşub. 8 Vak'lecad ats'an, yiğna dekkiy mang'ukan insanar igider vob. Manbı həşde balabı g'ayşu axuyn syobı xhinne vob. Yiğna dek ək'elika siç'ekkvana insan vor, mana mısacar g'oşunne yı'q'nee g'alixhas deş. 9 Mana həşde mağarabışde sançee, deşxhee, menne cige-eye dyugulyxha vor. Mang'una g'oşun yiğne eskeraaşılqa ts'eppa k'yophur, ğamuvxhee, man g'ayxhiynbişe eyhesın: «Avşalomuqa qihna apk'ınınbı avub avxu». 10 Manke aslanaaşın xhinnen yik'bınan igiderıb qəvəəq'ənasınbı. Gırgıne İzrailybışik'lecad ats'an, yiğna dek nəxrına g'oçax ıxhay, cukanbıb nəxbın igider vuxhay.

11 Zı vas inəxübna mı'slähət g'ooce: Danile Beer-Şevalqamee* gırgın İzrailybı deryahne mıglena g'um xhinne vasqa savaalecen. Günab yiğne xılen manbı dəv'eeqa vukkee. 12 Mana axvane cigabışde sançee şi mang'ulqa xəənçe ç'iyelqa g'e'exhıhan şeh xhinne k'yooharas.

* **17:11** 17:11 Danile Beer-Şevalqamee: Dan eyhena şahar mane gahıl İzrailyna nekke şimalılna şaharniy vob. Beer-Şeva eyhena şaharmee cühüt'yaaşine sahree, İzrailyna nekke canubulyna vuxha. «Danile Beer-Şevalqamee» İzrailyne k'anençe-qomaqqameeva eyhen ıxha.

Manar, cukane insanaaşına sacarır üç'ürra g'ilydyaçaçe. ¹³ Mana menne şahareeqa ark'ın ixheene, gırgıne İzrailıybişe mane şaharısqa t'ü'ər adı, mana şahar habği, dameeqa g'a'apçes. Mane şaharıke sa k'ınna g'ayeb g'alepçes deş.

¹⁴ Avşalomeeyiy cukane gırgıne İzrailıybişe eyhen:

– Arkıbişda Xuşayna mı'slähət, Axitofelyne mı'slähətile yugba vob.

Məxüdü Rəbbəe Avşalomne vuk'lelqa ver ablyaa'asdemeə, Axitofelyna yugna mı'slähət havaakal haa'a.

Xuşayee Davudus xabar hoole

¹⁵ Xuşayee kaahinaaşık'le Tsadokık'leyiy Evyatarık'le eyhen:

– Axitofeleə Avşalomusiy İzrailıyne ağsaqqalaaşıs inəxübna mı'slähət g'avcu. Zımee manbışik'le inva uvhu. ¹⁶ Həşde şu ina xabar ana Davudusqa zaara insan g'axıle. Şu mang'uk'le eyhe: «G'iyna xəmə İordanne damayne ine aqval sahree hımaa'a. Damayne şene aq'valqa ilğeepç'e. Deşxheene, paççahır cukan gırgın insanarıb hapt'asınbı».

¹⁷ Yonatanıy Axıma'ats En-Rogeleə aaxva vuxha. Sa nukar içee manbışıs xabar abayle vuxha, manbışeb mana xabar paççah Davudus hıvxhar haa'a vuxha. Manbı şahareə neng'uk'lecab g'avces vukkan deşdıy. ¹⁸ Sa gadeyk'le manbı g'ooce, mang'veeyid man hark'ın Avşalomulqa hıxhar ha'a. Mançılallab manbı mançe zaraba qığeepç'ı Baxurimeə eyxhene sa adamiyne xaaqa qavayle. Mane

adamiyne mählee kahrız vooxhe. Manbı maqa k'eebaç'e. ¹⁹ Mang'une xhunaşşee örtüüg alyaat'u kahrızılqa aççu, çilqab xhit'a gyooka, şavuk'lecad vuççud g'imececenva. ²⁰ Avşalomun insanar mane xaaqa abı, zöiyfayke qiyghanan:

- Axima'atsiy Yonatan nyaane vob?

Zöiyfee manbışik'le eyhen:

- Damayke ilğeepç'ı.

Mane insanaaşe manbı t'abal haa'a. Vuşucar ivdeykımee, sapk'ıl İyerusalımqa avayk'an.

²¹ Avşalomun insanar apk'iniyle qiyğa, Yonatanıy Axima'ats kahrızeençe qığeepç'ı, paççah Davudus xabar hevlesva avayk'an. Manbışe mang'uk'le eyhen:

- Oza qeepxhe, damayke zaraba ilğeepç'e.

Manke manbışe Axitofelee uvhiynçına gaf ha'a.

²² Davudıy cun insanar İordanne damayle ilğeebaç'enbı. Miç'eerilqasse damayle ilğideç'una sa insan axva deş.

²³ Axitofelik'le iş cune mı'slähətıka hidyav'u g'avcumee, mang'vee cune əməleys palan ı'xı' cune şahareeqa, xaaqa siyk'al. Mang'vee cune karak hucooyiy ha'as ıkkavvad uvhu, ark'ın vuceecar vuc givayxanna. Mana, cuna dek k'eyxiyne mağaree k'eyxha.

²⁴ Davud Maxanayımeeqa qarayle. Avşalomur cune k'anene gırgıne İzrailybışıka İordanne damayle ilğeç'e. ²⁵ Avşalomee, Amasa Yoavne cigeeqa g'oşunbışda xərna giyxhe. Amasa, Yitra donane İzrailyğançeng'una dix ıxha. Mang'una

yed Naxaşna yiş Avigailiy yixha. Yoavna yed Tseruya Avigailiynar yiçu yeexhe. ²⁶ Avşalomee İzrailybışika Gilead eyhene cigee çadırıbı giyxə.

²⁷ Davud Maxanayimeeqa arayle. Maqa mang'usqa Ammonne Rabba eyhene şahareençene Naxaşna dix Şovi, Lo-Devareençe Ammielyne dix Makir, Rogelim eyhene şahareençe Gileadğançena Barzilay abayle.

²⁸ Manbışe Davudusiy cune g'oşunus doşagbı, k'olabı, nyuq'vneke hı'iyn g'abbı, ooxhanas suk, xhıt'a, urva, qoots'una suk, hüvə, ²⁹ itv, şor, zerane nikneke hı'iyn nisse, vəq'əbı adayle. Manbışisqa məxüd qayle, g'oşun çolee missıbanıyxan, obzur, xhyan denamee avxu.

18

Avşalom qek'ana

¹ Davud cune hıqiy-allane g'oşunuqa ilyakka. Mang'vee g'oşun aazırna, vəşna bit'al hav'u, manbışılqa ç'ak'ınbı giviyxhe. ² Davudee g'oşun xhebne cigeeqa bit'al haa'a. Ts'eppiyne destel ooqa Yoav, q'öd'esde destel ooqa Yoavna çoc, Tseruyayna dix Avişay, xhebıd'esde destel ooqar Gatğançena İttay xərna giyxhe. Paççahee g'oşunuk'le eyhen:

– Zı şoka dəv'eeqa hıdyark'ın gyuaras deş.

³ Eskeraaşe mang'uk'le eyhen:

– Hımayk'an, şi heepxas gyapk'eene, manbı şaqa sapk'il ilyaakas deş. Yişınbışın surabı hapt'eeyib, manbı şaqa meeb sapk'il ilyaakas deş. Ğu yişde yits'ne aazırng'ule ooqana vor. Mançilesa, Ğu şas şahareençe kumag he'e.

4 Paççahee manbışik'le eyhen:

– Şosqa nəxüdiy yugda qöö, zı həməxüdüd ha'asın.

Gırgına g'oşun vəşna, aazırna şahareeñçe qığevç'esmee, paçcah şaharne akkabışisne ulyoyzar. ⁵ Paççahee Yoavılqa, Avişayalqa, İttayalqa əmr haa'a:

– Hucoona ixhes, yizdemee şene gadeyka, Avşalomuka, g'üvənaba vuxhe!

Paççahee g'oşunbışde vuk'lel ulyobzuriynbışis Avşalomne hək'ee huvuna q'arar gırgıne esker-aaşik'le g'avxhuna.

⁶ Davudna g'oşun, İzrailybışka dəv'ə haa'asva qığooç'e. Dəv'ə Efrayimne ç'alagee vooxhe.

⁷ Maa'ab İzrailyna g'oşun Davudne insanaaşile avub aaxva. Mane yiğil maa'ab geeb eb k'yapk'ın, g'ad aazır (20 000) insan qik'u.

⁸ Maana dəv'ə hiqiy-allane gırgıne cigabışeeqab hiviyxharna. Mane yiğil ç'alagın g'ilincile geeb insanar gyabat'a.

⁹ Avşalom Davudne insanaaşisqa qızaxxa. Mana cune g'atiril alixı, xənnə mı'qəne yivek avğançe i'lgəəmee, mang'una vuk'ul yivene geed bitağbınane cigayk açayxar. Məxür mana xəə'ər givarxın axva, vuc alixına g'atirme qığevç'u avayk'anna. ¹⁰ Eskeraaşine sang'uk'le man g'acu, Yoavis yuşan ha'a:

– Zak'le həşde Avşalom mı'qəne yivele qı'xı' g'acu.

¹¹ Yoavee cus man yuşan hı'iyne insanık'le eyhen:

- Hucoo? Vak'le manayee g'acu? Nya'a ğu mana mankecar ı'xı' gidek'u? Zı vas mançıl-alla yits'ille şekel* nuk'rayniy sayib ts'iraniy hevles.

¹² Mane insanee Yoavık'le eyhen:

- Yizde xılyaqa aazır şekelib† huvunaxhiy, zı paççaħne duxaylqa xıl g'udyoyt'alıy. Vak'le, Avışayk'le, İttayk'le, «Yizdemee mana gade Avşalom havaceva» paççaħee əmr haa'a zak'le g'ayxhiyn. ¹³ Zı paççaħne cuvabıke qıġeç'u, Avşalom gik'unaxhiy, vuççud nəxüdcad paççaħıke dyugul ha'as eyxhe deş. Ğunad yızın sura aqqas deşdiy.

¹⁴ Yoavee mang'uk'le eyhen:

- Zaqa, vaka avaak'an haa'asda gah deşda.

Avşalom mı'qəne yivele qı'xı'carniy vor, mana qık'u deşiy. Yoavee xılyaqa xhebillə mizrag alyat'u, mang'une yik'eeqa hiyxə. ¹⁵ Yoavın silah haqqana yits'iyre gade Avşalomusqa yoq'ne surale qeepxha, mana ı'xı' gek'ana.

¹⁶ Qiyġa, g'oşunun İzrailybışıqa qihna gyapk'iy ç'əv he'ecənva, Yoavee şeypur ı'lyviyxə.

¹⁷ Avşalomur yivele g'ayşu, ç'alageene sa xənnə g'uyeeqa daġaraççe. Ooqab g'ayebışda anbar saa'a. Manke ġırġın İzrailybı cone xaybışeeqa heebaxa.

¹⁸ Avşaloməe üç'ürnang'a sa xəbnə g'aye alyapt'ı, mana Paççaħaaşine Q'adaalil cus aabida xhinne ulyoozar haa'a. Mang'vee mane g'ayel «Zas yızın do havacesda dix ıxha deşva» uvhu,

* **18:11** 18:11 yits'ille şekel: 115 gramılqa ələən nuk'ra ıxha.

† **18:12** 18:12 aazır şekel: 11 kilolqa ələən nuk'ra ıxha.

mane g'ayey's cun do hele. G'iyniyne yiğilid‡
mançik'le Avşalomna haykalva eyhe.

Davuduk'le Avşalom qik'uva ats'axhxe

¹⁹ Tsadokne duxee, Axima'atsee eyhen:

- Hasre zı g'adayxvan paççahısqa hark'ın, Røbbe'e vuc duşmanaaşine xılence g'attixhan hı'ıva xabar hevles.

²⁰ Yoavee mang'uk'le eyhen:

- Ğu mana gaf g'iyna deş, sa menne yiğil sa mebna yugna gaf paççahıs hee'e. G'iyna mang'una dix qik'u.

²¹ Yoavee Kuş eyhene cigeençene adamiyk'le eyhen:

- Hoor'a, paççahısqa hak'ne, g'iyna g'acuynbı mang'us yuşan he'e.

Mana insanır Yoavis kyorzul, mançe g'adayxvan ayk'anna. ²² Tsadokne duxee Axima'atsee meed Yoavik'le eyhen:

- Hucooyiy eyxhe ixhecen, hasre zınar şene adamiyqa qihna g'adaxvanas.

Yoavee eyhen:

- Nya'a, dix, vasır şeng'uqar qihna g'adaxvanas ıkkın? Ğu mana gaf hav'uva vas mukaafat heles deş.

²³ Mang'vee eyhen:

- Hasre hucooyiy eyxhe ixhecen, zı g'adaxvanasda.

Yoavee mang'uk'le «G'adaxvneva» eyhe. Axima'ats Q'adaaline yəqqı'n g'adarxhun, Kuş eyhene cigeençene adamiyle ögee qexhe. ²⁴ Mane

‡ **18:18** 18:18 G'iyniyne yiğilid: in kitab otk'uning'vee kitab ok'anassencad gahbı eyhe ıxha.

gahıl Davud anneyiy g'anne akkabışde yı'q'nee gyu'ur eyxhe. G'aravulyçiy şaharne akkayne oone cabırılqa ılqeç'umee, mang'uk'le sa insan g'adayxvan qöö g'ece. ²⁵ Mang'vee paççahılqa onu'u, cuk'le g'acuyn paççahıs yuşan ha'a. Paççahee eyhen:

– İnsan saxhee mang'vee, xabar vukkekka vuxhes.

Mana insan hiyxhar ıxha. ²⁶ G'aravulyçiyk'le g'adayxvan qööna sa merna insanır g'ece. Mang'vee akkee ulyorzuling'ulqa onu'u, eyhen:

– Meer sa merna insanır g'adayxvan qöö.

Paççahee eyhen:

– Manar xabar vukkekkanı vor.

²⁷ G'aravulyçee eyhen:

– Ts'erriyng'un g'adarxhuniy Tsadokne duxayne Axima'atsne g'adarxhuniyıkıd akar.

Paççahee eyhen:

– Mana yugna insan vor, mana yugne xabarıka ı'qqə.

²⁸ Axima'atsee paççahık'le it'umda eyhen:

– Gırgın yugda vod!

Qiyğa mana paççahne ögil ç'iyelqamee k'yorzul eyhen:

– Yuğne Allahıs, Rəbbis şukur vuxhena! Rəbbe valqa, yizde paççahılqa, xıl g'ott'uluynbı yuğnecab xıyaqa quvuynbı.

²⁹ Paççahee eyhen:

– Yızda dix Avşalom yugrane vor?

Axima'atsee eyhen:

– Yoavee zınay sa merna paççahna nukar g'uxoolemee, zak'le maa'ad alıkkı-gıkkıy gitxhu

g'acu. Zak'le maa hucoome ıxhay, nenme ıxhay ats'a deş.

³⁰ Paççahee eyhen:

– Sa suralqana qıxha, maa'ar ulyozre.

Manar sa suralqana qıxha ulyoyzarna. ³¹ Kuş eyhene cigeençena qarı eyhen:

– Yizde xəring'us, paççahıs zaqa yugna xabar vobna! Rəbbee g'iyna valqa g'elil qeepxhayn-bişde xilənçe ğu g'attixhan hı'ına.

³² Paççahee mang'uk'le eyhen:

– Yizda dix Avşalom yugrane vor?

Kuş eyhene cigeençeng'vee eyhen:

– Hasre yizde xəring'une paççahne duşmanaaşikiy, mang'ulqa g'elil qeepxhayne ğirğing'uk Avşalomuk ıxhayn ixhecen.

³³ Paççah sacuraycar qa'a. Mana şaharne akkabışde oone gozeeqa ilqeç'u, geşşena. Mang'vee ooqa ilqə-ılqə eyhe ıxha:

– Yizda dix, yizda dix Avşalom! Dix, yiğne cige zıcarxhiy qik'una! Yizda dix Avşalom!

19

Yoavee Davudus ğüx haa'a

¹ Yoavılqa «Paççah Avşalomuqa vor geşşe, mang'vee ak'ıb avquva» hixhar ha'a.

² Mane yiğiliyn duşmanaaşile ğamepxhay ak'ılqa siyk'al. Eskeraaşik'le paççahın yik' duxayqa gyotxhanva g'iyxhe. ³ G'oşun mane yiğil şahareeqa, dəv'eençe hixu qööna, naş qexhe dyugulenra şahareeqa ı'kkəəna xhinne ikky-ooç'e. ⁴ Paççahee aq'valqa kar atçu, it'umba ts'ir haa'a:

- Yizda dix Avşalom, ay Avşalom! Dix yizda, ay dix!

⁵ Yoav paççahne xaaqa ikkeç'u, eyhen:

- G'iyna yiğın can, dixbışın, yişbışın, yiğne yadaaşın, caariyebışın canbı g'attixhan hı'ıyn yiğın insanar ğu k'ap'ik'ile avqa qav'u. ⁶ Vas ğu g'imecenanbı vukkan, ğu ikkananbı vukkan deş. G'iyna ğu yişde gırgıng'uk'le haguyn, g'oşunbışın ç'ak'ınbıyiy manbışın insanar yiğnemee vuçud deşın kar vodun. G'iyna zalqa hitxhır, Avşalom axu yişın gırgınbı g'iyna hapt'ıynbıxhiy, man yiğnemee yugdaniy ixhes.

⁷ Həşde milletısqa qığeç'e, manbışıs yik'ıbı hele. Rəbbılqan k'in ixhen, ğu g'iyna milletısqa qığdeç'vee, vaka exhalılqasse sacar insan axvas deş. Manıd mek'valile g'iyniyne yiğılqamee yiğne vuk'lelqa qadıyn nekke pısın kar ixhes.

⁸ Paççah oza qıxha, şaharne akkabışııda giy'ar. G'oşunuk'led «Paççah şaharne akkabışısne gyu'urva» uvhume, g'oşun paççahısqa savayle.

Davud İyerasalimqa siyk'al

Gırgın İzrailybıme cone xaybışeeqa apk'ın vooxhe. ⁹ İzrailiyne gırgıne nasılbışe sana-sang'uka xılıyn ha'a, eyhe ixha:

- Paççahee şi yişde duşmanaaşine xılence g'attivxhan hav'u! Filiştinaaşde xılenceb mang'vee şi g'attivxhan hav'u. Həşder Avşalomul-alla mana vuccar ölkeence hixu.

¹⁰ Şas xəbvalla hee'ecenva şi g'əyxı'na Avşalomur dəv'ee qik'una. Həşde paççah Davud

yı'q'əlqa sak'al hı'iyneeme, şu nya'a vuççud itteyhe?

¹¹ Paççah Davudee kaahin Tsadokusqayiy kaahin Evyatarısqa in cuvab hixhar ha'as insan g'ixele:

– Yahudayne ağsaqqalaaşik'le inəxüd eyhe: «Paççah yı'q'əlqa sak'al ha'amee, şu nya'a nekke qiyğiyıbı vooxhe? İzrailycad yuşan ha'an karbı paççahılqa, mang'une xaalqa hiyxhar.

¹² Yızın çocar, şi sa ebanbı vob. Nya'a paççah sak'al ha'ang'a şu nekke qiyğiyıbı vooxhe?»

¹³ Amasayk'led eyhe: «Nya'a şi sa ebanbı dişde vob?»* Yizde k'ane gırgıne gahbışıs Yoavne cigeena g'oşunbışda xərna ğu dexheene, hasre Allahee zalqa mançileb pisda ver ablee'ecen».

¹⁴ Mang'vee məxüd gırgıne Yahudeeşin yik'ıbı sang'un yik' xhinne culqa sak'al ha'a. Manbışe paççahısqa insan g'axuvu, eyhen:

– Paççah, ğunar, yiğın gırgın insanarıb savk'le.

¹⁵ Paççah sak'ı, İordanne damaysqa hiyxhar. Yahuder paççahne ögeeqa, mana damayke alğahasva Gilgal eyhene cigeeqa abayle.

Davudee Şimeyilqa yiğ allya'a deş

¹⁶ Baxurımğançene Benyaminne nasileençene Gerayna dix Şimeyir Yahudeeşika sacıgee zaara paççah Davudne ögeeçava geç'e. ¹⁷ Mang'uka Benyaminaaşına aazır insan arayle. Qiyğa Şaulne xaana nukar Tsiva, yits'uxhvayre (15) mang'una dix, g'ayrer (20) nukar arayle. Manbı zaraba-zaraba İordanne suralqa

* **19:13** 19:13 Sa ebanbı: Amasa Davudna xıdıl ıxha.

paççahısqava avayk'an. ¹⁸ Coyub paççahısqa yugba qudoorabacenva mang'una xizan damayle alğaahas, damayne şena aq'valqa ilğeebaç'e. Gerayna dix Şimey, paççah İordanne damayle ilğeç'umee, Davudne ögil ç'iyelqa gizyaraççe.

¹⁹ Mang'vee paççahık'le eyhen:

- Hasre yizde xəring'uk'le zal bınah g'umooecen. Ğu, yizda paççah, İyerusalimğançe qığeç'uyne yiğil zı, yiğne nukaree, hav'una bınah yik'el qavaale hımaa'a.

²⁰ Zak'le hav'una bınah vaats'ana. Mançil-allar zı g'iyna paççahne ögilqa gırgıne İzrailıbışile ögee arı.

²¹ Tseruyayne duxee Avişayee eyhen:

- Şimeyee Rəbbe g'əyxı'ng'uk'le eyhesınbı-ittehesınbı axu deş. Mançil-allar mana gik'as ıkkın.

²² Davudee eyhen:

- Tseruyayn dixbı, zake şos hucoone? Nya'a zas duşmanna g'ats'apk'ın? Zak'le zı İzrailıyna paççah ıxhay yugda ats'a vod, mançil-allar g'iyna İzrailee vuşucar gik'as deş.

²³ Paççahee qiyğa Şimeyk'le eyhen:

- Ğu gik'as deş.

Paççahee mang'us k'ın g'iysar.

Mefiboşet Davudusqa arayle

²⁴ Şaulna neva Mefiboşet paççahne ögilqa arayle. Paççah ark'ınne yiğile, xaaqa sağra-salamatra sak'aldasde yiğılqamee, mang'vee g'elybıyiy tanalınbı hodğul deş, muç'ru gyapxı

deş. ²⁵ Mana paççahne ögilqa İyerusalimeeqa arımee, paççahee mang'uke qiyghanan:

- Nya'asdiy, Mefiboşet, ğu zaka qidyarı?

²⁶ Mefiboşetee eyhen:

- Yizda xərna paççah! Zı, yiğna nukar, k'aarava, zas əməleys palanbı ı'xı', vaka sacigee əlyhəsnıy ıkkın. Yizde nukaree, Tsiveeme, zas horbı hı'ı. ²⁷ Man k'ıldanan xhinne, mang'vee paççahne ögil zalqa zı hidi'iyncad karbı qı'ı. Yizda xərna paççah, ğu Allahna malaaik xhin-nena insan vor. Həşde vas hucooyiy ıkkın manıd he'e. ²⁸ Yizde q'əsde dekkıne nasılın gırgınbı ğu gyapt'askannıy. Ğumee zı, yiğna nukar, yiğne sufranıl gi'ı. Zaqa medın cuvab eyhesın ghaldeşın.

²⁹ Paççahee mang'uk'le eyhen:

- Nya'a xiliy qa'a? Zı vak'leyiy Tsıvayk'le çolbı q'öna qe'eva eyhe.

³⁰ Mefiboşetee paççahık'le eyhen:

- Yizda paççah xaaqa salamatra sak'iyle qiyğa, hasre gırgın vuceecad aleet'ecen.

Davudee Barzılayk'le geer qa'anava eyhe

³¹ Gileadğançena Barzılayır Rogelimğançe arı ıxha. Paççah İordanne damayke alğahasva, manar paççahıqa İordanne damaysqamee qaraylena. ³² Barzılay geer q'əsda, molyts'alyne (80) seneeqa hirxılıyna sa adamıy ıxha. Mana geed karnana insan ıxha. Paççah Maxanayım eyhene cigee axvamee, paççahısın gırgın kar Barzılayee adayle ıxha. ³³ Paççahee Barzılayk'le eyhen:

- Zaka sacigee damayke ilğeç'e, vasın gırgın kar zı İyerusalimee helesin.

³⁴ Barzilayee paççahık'le eyhen:

- Zaqa nimeena ı'mı'rne avxu zı vaka İyerusalimeeqa ı'qqəs? ³⁵ Həşde zaqa molyts'al sen vod. Zı nişincar şada'a deş. Zasqa ulyoğançınıy otxhaxhançin evad qöönne? Zak'le mə'niy qədəqqəne adameşiniy zəiyfabışin sesid g'ayxhes əxəyee? Manke zı nişisne hexxara yizde xəring'us paççahıs yuk ixhes? ³⁶ Zas paççahıka İordanne damayle ilğeç'u sık'ınna yəq əlyhəəs vukkan. Nişisınne zas məxdın mukaafat? ³⁷ Hasre zı sak'ı, yizde şaharee dekkıneyiy yedine k'ane qik'as. Yiğna nukar, yizda dix Kimham hasre vaka damayle ilğeç'ecen. Yiğne yik'eençe nena yugvallayiy qöö mang'us manab hee'e.

³⁸ Paççahee eyhen:

- Kimham zaka sacigee damayne şene aq'valqa ilğeç'es, yiğne yik'esqa yugda qöön zı ha'asın. Vas zake hucooyiy ıkkın, vas ıkkanan gırgın zı ha'asın.

³⁹ Gırgın millet İordanne damayle ilğeç'uyle qiyğa, paççahır damayle ilğeç'ena. Qiyğa paççahee Barzilayıs ubba hı'ı, mang'us xayirdüə hoole. Manar cune xaaqa siyk'al. ⁴⁰ Paççah Gilgaleeqa ayk'an. Cuka sacigeeyir Kimham hayk'an. Yahudeeşina goşunna gırgına, İzrailybışdeme goşunna sura paççahıka avayk'an.

İzrailybışe Yahudeeşika xılıyn ha'a

41 Gırgın İzrailıybı paçcahısqa abı, eyhen:

- Nya'a yişde çocaşe Yahudeeşe ğu qöqü? Nya'a manbişe ğu, yiğna xizan, yiğne k'anebin insanar İordanne damayle alğav'u?

42 Gırgıne Yahudeeşe alidghınıy qele:

- Paçcah yişda xını eyxhe. Nya'a, mançike şos qel vooxhe? Nya'a, şı paçcahne sufranile otxhuniy otxhuninne? Deşxhee, şı paçcahıke hucoomecadee alyaat'u?

43 İzrailıybışe Yahudeeşis alidghınıy quvu, eyhen:

- Paçcah şas şole yits'ne yəqqees geer k'ane eyxhe. Davud şole şas geer eyxhe. Nya'a şu şaqa ooğançe avqa ilyaaka? Paçcah yı'q'əlqa sak'al ha'asva, nya'a şı dışdiy ts'etta uvhu?

Yahudeeşin cuvab İzrailıybışde cuvabile qetan eyxhe.

20

Şeva Davudulqa g'elil qıxha

¹ Mane yiğbişil Benyaminaaşına Bikriyna dix Şeva donana sa karı'dəəna insan Gilgalee eyxhe. Mang'vee şeypur əlixı', eyhen:

- Şaka Davuduka, Yesseyne duxayka, sacigeedın kar deşin! Yişda mang'uka avqas deş! İzrailıybı, gırgınbı xaybışeeqa savk'le!

² Gırgıne İzrailıybışe Davud g'alerçu, Bikriyne duxayqa Şevayqa qihna avayk'an. Yahudermee cone paçcahıke Davuduke cureebaxhe deş. Manbı İordanne damaysse İyerusalımqamee Davuduqa qihna avayk'an. ³ Davud cune

İyerusalimeene sareeqa siyk'al. Mang'vee sarayqa ilyaakasva g'alyav'uyın caariyebi sa xaaqa akkyaa'a. Qiyğa mane xaane hiqiy-alla g'aravulyçer giviyxhe. Mang'vee manbışis gırgıncad helen. Mana saccu manbışika g'ilexha deş. Manbı sip'irer xhinne vuxha. Manbı hapt'asmee mane xaançe qıgeebaç'e deş.

⁴ Paççahee Amasayk'le eyhen:

- Xhebne yiğee Yahuder zasqa see'e, ğunar cone k'ane ixhe.

⁵ Amasa, Yahuder sacigeeqa qoot'alasva ark'ineeyir, cus gyuvxhuayne gahıl yı'q'ölqa siyk'al deş. ⁶ Davudee Avişayk'le eyhen:

- Həşde Bikriyne duxee, Şevayee, şas dekkanan Avşalomuled geed ha'as. Yızın insanarıb alyapt'ı, ğu mang'uqar qihna hoora. Deşxheene, sayıb mang'vee hiqiy-allançe cabırbışika it'um hı'ıyn şaharbí t'abal hı'ı, yişde uleke ayğval.

⁷ Yoavın insanar, Keretbí, Peletbí, gırgın yugun cehiler Bikriyna dix Şeva t'abal ha'asva İyerusalimeençe mang'uqa qihna gyabak'a. Manbışıl ooyur Avişay ıxha.

Yoavee Amasa gek'a

⁸ Manbı Giveoneene xønne g'ayeyne k'ananang'a Amasa manbışde ögilqa arayle. Yoavıl döv'öyn tanalinbí ıxha, yıq'eeqab ts'ira qav'u vuxha. Mane ts'iraylid g'ilınc givatxın ıxha. Mana ögilqava əlyhəeme, g'ilınc givatxınne cigeençe qakkitxhu, g'e'exhxhan.

⁹ Yoavee Amasayk'le eyhen:

- Yızda çoc, ğu yugrane vor?

Qiyğa Yoavee Amaseys ubba ha'asva, mana sağne xileka muç'ruyke aqqaqqa. ¹⁰ Amasee, Yoavne solne xilene g'ilıncılqa fıkır hoole deş. Yoavee xilen g'ilınc Amasayne vuxhnyaqı hı'xı' mang'un iç'alatbı ç'iyelqa ehekka'a. Q'öd'es g'ilınc hı'xesda iş aaxva deş, mana mankecar qek'ana.

Yoaviy cuna çoc Avişayıb Bikriyne duxayqa, Şevayqa, qihna avayk'an. ¹¹ Yoavne insanaaşine sang'vee Amasayne k'ane ulyorzul, eyhen:

– Şavusiy Yoav ıkkın, vuşuyiy Davudne sural Yoavıqa qihna qoracen.

¹² Amasa yəqqı'ne yı'q'nee eban alyart'u ıxha. Mane insanık'le g'ecen, Amasayne mayıtısqa qarına-qarına maa'ar ulyoyzarır. Millet mang'usne ulyoyzar g'ecemee, mang'vee Amasayn mayıt yəqqı'ne yı'q'neençe alyaat'u, çoleeqa qıkkı, ooqad tanalin kar adaççe.

¹³ Amasa yəqqı'le alyart'uyle qiyğa, gırgınbı Bikriyna dix Şeva aqqasva Yoavne qihna avayk'an.

Şeva gek'ana

¹⁴ Yoav Avel-Bet-Maaka eyhene şaharılqasse gırgıne İzrailıne nasılıbışde yı'q'neençe ilğeç'e. Maane cigabişeençeb g'oşun sabı, mang'uqab qihna avayk'an. Sayıb mang'uqab qihna Berim eyhene cigeençenbı avayk'an. ¹⁵ Yoavna g'oşun k'yoptul, Avel-Bet-Maaka hiqiy-allançe avqaaqqana. Manbışe şaharne cabırbışde hiqiy-alla nyuq'vneke sa axtın cıga hı'ı, cabırbı qukyok'al ha'as havayk'an. ¹⁶ Mane gahil sa ək'elikane zəiyfee şahareençe ts'ir hav'u, eyhen:

- K'ırıbı alixhxhe! K'ırıbı alixhxhe! Hucoona ixhes, Yoavık'le inyaqana qoracen, cuk'le eyhesın cuvab vodun.

¹⁷ Yoav mæng'ısqana qarımee, mæng'ee qiyghanan:

- Yoav ğune vor?

Mang'vee, «Ho'o, zı vornava» eyhe.

Zəiyfee meed eyhen:

- K'ırı alixhxhe, zı, yiğne nukaree, vak'le hucooyiy eyhes.

Mang'vee «Yızın k'ırı val vodva» alidghıniy qele.

¹⁸ Zəiyfee eyhen:

- Şenke «Mı'slähət Avel eyhene şahareeñçe hevqevaniyxhe» eyhen. İş manbışe məxüb g'ooce vuxha. ¹⁹ Mana İzrailyna yugvalla vukkanna qopkuna sa şahar vobna. Vas İzrailyne xəbne şaharbışda sane hı'ğəəkar haa'as vukkan? Nişil-allane vas Rəbbis vukkanne şaharbışda sa hı'ğəəkar ha'as vukkan?

²⁰ Yoavee alidghıniy qelen:

- Hı'ğəəkaraa'asdayiy avaak'an haa'asda fıkr zake əq'əna quvxhecen! ²¹ Man ğu eyhen xhinne deş vod. Efrayimne suvabınane cigeençe Bikriyne dix Şeva paççah Davudılqa g'elil qıxha. Saccu mana şasqa qele, zınar ine şaharısse qığeç'u, əlyhəesda.

Zəiyfee Yoavık'le eyhen:

- Mang'una vuk'ul şaharne cabırılı valqa dağepçes.

²² Zəiyfa ək'elika ı'ğiykır milletne k'anyaqa iyeek'an. Milletınıb Bikriyne duxayna Şevayna

vuk'ul gats'apk'ın, mang'usqa dağabaççe. Mançile qiyğa Yoave şeypur i'lyviyxə, g'oşunub şaharne hiqiy-allançe ts'its'ooxhena. Girgınbı cone xaybışeeqa siviyyk'al. Yoavır İyerusalimqa paçcahne k'anyaqa siyyk'al.

Davudus k'anebın insanar

²³ Yoav girgıne İzrailyne g'oşunna xərna ıxha. Yehoyadayna dix Benaya Keretbışdayiy Pelet-bışda xərna ıxha. ²⁴ Adoram həmbalaaşına xərna ıxha. Axiludna dix Yehoşafat taarix oyk'anna ıxha. ²⁵ Şeva mirza ıxha, Tsadokiy Evyatarıb kaahinar vuxha. ²⁶ Yair eyhene şahareençena İra Davudusne kaahin ıxha.

21

Giveonbışe Şaulike g'abıynbışike qəl qığaaha

¹ Davudee paçcahiyvalla haa'ane gahıl, xhebillə sen çiçiqad qihna q'ittin ıxha. Mançinemee Davudee Rəbbike qidghın ha'a. Rəbbe Davuduk'le eyhen:

– Man Şauleeyiy cune nasilen k'yav'uyne ebal-alla vod. Mang'vee Giveonğançenbiniy gyapt'ı.

² Paçcahee Giveonbı qopt'ul, manbışika yuşan ha'ana. Giveonbı İzrailybı deş vuxha. Manbı Emor eyhene milletike avxuynbı vuxha. İzrailybışe manbı üçübba g'alya'asva k'in g'assır ıxha. Şaulusmee manbı gyapt'ı avaak'an haa'as vukkiyykın. Mang'us mane cigabışee saccu İzrailybıyiy Yahuder avxu vukkan vuxha.

³ Davudee Giveonaaşike qiyghanan:

- Zasse vuşdemee hucoo ha'as əxəyee? Şu, Rəbbəe g'əyxı'yne milletis xayir-düə huvuyne-mee, şi hav'una bınah zasse nəxüb havaakal haa'as vəəxəyee?

⁴ Giveonbışe mang'uk'le eyhen:

- Şas Şaulniy cune nasılən k'inəəğəyiy nuk'ra ıkkən deş. İzrailir şas vuşucar gik'as ıkkən deş.

Davudee manbışik'le eyhen:

- Şos hucooyiy ıkkən, zı manıd ha'asın.

⁵ Manbışe paçcahık'le eyhen:

- Şi İzrailil ımaaxvacenva Şaulee şake öc alyapt'ı, şi gyapt'ı. ⁶ Mang'uke g'arına yighiyre adamiy şasqa hele. Şınab manbı Rəbbəe g'əyxı'yne Şaulne Givea eyhene şaharee Rəbbine ögil givaaxanas.

Paçcahee «Manbı zı şosqa qevlesınbıva» eyhe.

⁷ Paçcah Davudus Şaulne ühatsühat Yonatanna dix Mefiboşet qiykkanna. Mang'us mana qiykkanna Rəbbine ögil Yonatanıs k'in g'assırva. ⁸ Paçcahee Armoniyiy merna Mefiboşet alyabat'a. Manbı Ayyayne yişşee Ritspee Şauluke vuxuyn dixbı vuxha. Sayıb mang'vee Şaulne yişşee Meravee Mexolğançene Barzilayne duxayke Adrielize vuxuyn xhoyre dix alyabat'a. ⁹ Mang'vee manbı Giveonbışısqa qoole. Giveonbışe manbı Rəbbine ögil suval givaaxananbı. Manbışda yighırsana sacigee habat'anbı. Manbı xıt'a qiviyşalne ts'eppiyne yiğbışıl givaaxan.

¹⁰ Ayyayne yişşee Ritspee cesva palan alyaat'u, ganzıl gyadaççe. Ritspa xıt'abı qiyşal gibğiline yiğbışile, givapxınınbışılqa gyoğiy gyoğasde

yiğilqamee maa'ar ayxu. Məng'ee manbışde mayıtbışısqa yiğniyiğın xəybişin şit'yar, xəmded çolan həyvanar qeetxhes hassır deş. ¹¹ Şaulne caariyee, Ayyayne yişşee Ritspee ha'ana mana iş Davudulqa hivxhar haa'ana.

¹² Davudee hark'ın, Şaulniy mang'une duxayn Yonatanın bark'vbı Gileadne Yaveşne ç'ak'ınbışike g'eşşenbı. (Filiştinaaşe Gilboa eyhene suval Şaul gik'uyne yiğil manbışin mayıtbı Bet-Şeane maydama gıvayxananbı. Yaveşgançene insanaaşeb abı, manbışin mayıtbı qöqənbı.) ¹³ Davudee Şaulniy mang'une duxayn Yonatanın bark'vbı mançe alyaat'anbı, şene gıvaxınne yığhing'unud bark'vbı sa'anbı.

¹⁴ Davudne insanaaşe Şaulniy mang'une duxayn Yonatanın bark'vbı Benyaminaaşine cigabişeene Tsela eyhene şaharee, Şaulne dekkine, Gişine, mağareene nyuq'vnesnee k'eyxha. Paççahee manbışik'le uvhuyn gırgın, mane insanaaşe ha'an. Mançile qiyğa Allahee ölkaynemee ha'ane gırgıne düəbışis alidghınıy qelen.

Filiştinaaşikan döv'əbi

¹⁵ Meeb Filiştinaaşda İzrailybışika döv'ə gyooxha. Davud cune insanaaşika Filiştinaaşika səyxəsva ayk'an. Manbı Filiştinaaşika siviyxəmee Davud oyzarna. ¹⁶ Rafayke g'arıyne İşbi-Benovusus Davud gik'as ikkiykan. Mang'une nizeyn siv tuncuke xhebıd vəş (300) şekel* yı'q'völee ıxha.

* **21:16** 21:16 Xhebıd vəş (300) şekel: mançee 3,5 kilo ıxha.

Yı'q'eeqad mang'vee ts'edın g'ilınc qı'ı eyxhe.
 17 Tseruyayna dix Avişay Davudusqa kumagıs qarı, Filiştinğançena mang'vee ı'xı', gek'ana. Mane gahıl Davudne insanaaşe mang'us k'in g'assır, eyhen:

– İzrailin işix k'imədəqqəcenva, sayır ğu şaka däv'eeqa ayres deş.

18 Mançile qiyğa Filiştinaaşika Gov eyhene cıgee meed səvxiy gexha. Mane gahıl Xuşa eyhene cıgeençene Sibbekayee Rafayke g'arına Saf gek'ana.

19 Filiştinaaşika Gov eyhene cıgee meed səvxiy gexha. Manke Bet-Lexemğançene Yareyne duxee Elxananee Gatğançena Golyatna çoc gek'ana. Mang'une nizeyn cık'rı qexhvane xhanayn arğacın dal xhinne xəttə ıxha.

20 Gat eyhene şaharne k'ane sa menne yəqqees gitxhuyme səvxee, Rafayke g'arına sa axtına canakana insan ıxha. Mane insanne xileppışilib, g'elybışilib yixhıble t'ubiy. Mang'uqa gırgıba g'ayeyoq'ab (24) t'ub vuxha. 21 İzrailybışik'le mang'vee nen qadiy eyheme, Davudne çocune Şımayne duxee Yonatane mana gek'ana.

22 Mana Rafayke g'arına yoq'uyre insan Gatğançenbı vuxha. Manbı Davudneyiy Davudne insanaaşine xileke hapt'ı.

22

Davudee Rəbbis opk'unna mə'niy

1 Rəbbe Davud gırgıne cune duşmanaşineyiy Şaulne xılence g'attixhan hı'ime, Davudee Rəbbis ina mə'niy qəbəqqə:

² Rəbb yizda suva vobna,
yizda g'ala, zı g'attixhan ha'ana vorna.

³ Allah yızın ganz vodun,
Mang'usne zı dyugul ixhes.

Yızın g'alxan, zı g'attixhanasda suva,
it'umun ciga Mana vor.

Allahee zı g'attixhan ha'a.

Ğu, Rəbb, zı eb ulyoğanbışde xılənçe
g'attixhan ha'a!

⁴ Şukur gyooxhane Rəbbilqa ona'as,
yizde duşmanaşine xılənçer
g'attixhanasda.

⁵ Yizde hiqiy-alla gyabat'an mırtar ıxha,
zı gek'ane damabışile zı qəyq'ən ıxha.

⁶ Ahalın t'ü'bı zalqa alitk'ır ıxha,
gyapt'asde gugubişeqar zı girxhu ıxha.

⁷ Dağamiyvalee zı Rəbbilqa onu'iyın,
Allah kumagıs qort'ul.

Mang'uk'le yızın ses Cune xaa* g'ayxhiyn,
yızın uts'ur Mang'une k'ırıysqa hitxhıriyn.

⁸ Mang'us qəl vuxhal-alla
ç'ıye oyt'al, ı'ğiykaran,
xəən xhebbı iğiykar, manbı hoyharanbı.

* **22:7** 22:7 Cune xaa: Davudee inyaa Allahne çadırne hək'ee eyhe. İzrailybı, Misirğançe qıgeepç'ıyle qiyğa, Allahee manbışik'le muq'addasna çadır hee'eva eyhe. Manbı sahree vuxhaylette manbışe mana çadır coka ı'ğviykar ha'a vuxha. Mana çadır işaarat vuxha, Allah cone yı'q'nee axvava. Mane muq'addasne çadırne ögil İzrailybışe Allahıs q'urbanbı gyaat'a, ı'bədatbıniy ha'a. Qiyğab Davud peyğambarne gahulib mana İyusalimeeni vob.

- 9 Mang'une quşeence kuma qıgeç'u,
ghalence gyooxhan haa'an ts'a ı'xiyxə.
Mançikeb gyopxhanna ghadır k'yoohar.
- 10 Mang'vee xəybı qaxı, ç'iyelqamee geç'ena.
Miç'axiyvalla Mang'une g'elybışik avub
vuxha.
- 11 Sa keruvulil† alixı,
mitsine xılibışil ilexa.
- 12 Hiqiy-allan ciga xəmdilqa sak'al ha'a,
xhineka gyatsts'ıyne k'aarine buludbışike
Culqa aççesın kar ha'a.
- 13 Mang'une nuruke
gyotxhanan ts'a qı'ğəə ıxha.
- 14 Rəbbe xəybı g'əhətqə'ə,
Haq'-Ta'aalee ses gyayhe.
- 15 Vukbı avhu, duşmanar ehevkaa'anbı,
ts'ayılpın ı'xi'ı', manbı oot'al-ooxal haa'anbı.
- 16 Qəvəəq'ənasde Rəbbine sesike,
quşeencene qı'ğəəne it'umne nafasike,
deryahın k'oralybı g'ece giyğal,
dyunyeyn xhebbı g'ece giyğal.
- 17 Mang'vee xəybışeence xıl hotku, zı aqqı,
zı k'orane xhyanbışeence qığavhu.
- 18 Zı gucnane duşmanıke Mang'vee g'attixhan
hı'ı,
zı g'imece eyxhenbışike,
yızdemee geeb gucnanbışike g'attixhan hı'ı.
- 19 Yızde pisde yiğıl manbı yızde ögilqa qıgeepç'ı,
Rəbbeeme zı aqqı.
- 20 Mang'vee zı dağamiyvalike hixu'u,

† 22:11 22:11 Keruv: xılibınana malaaiik vor.

zı ikkiykın, zı g'attixhan hı'ı.

- 21 Yizde qopkuvalis sik'i Rəbbe zəş hıvı,
yizde xılene məttıvalis sik'i hıvı.
- 22 Mang'vee məxüd hı'ıyn zı Rəbbına yəq'
avquva,
pısa ıxha Allahılqa yı'q' sak'al hıdı'ıva.
- 23 Mang'un gırgın q'aanunbı yizde ögil vod,
Mang'une g'aydabışiler hıxu deş.
- 24 Zı Mang'une ögil məttıne yik'eka ıxha,
zıcar zı bınahıke havacına.
- 25 Rəbbe yizde qopkuvalis sik'i hıvı,
Cune ulene ögil yizde məttıvalis sik'i hıvı.
- 26 Ğu saadik'ranang'uka saadik'ra eyxhe,
kaamılnbışıka kaamilyra vor.
- 27 Məttınbışıka məttıra,
quç'opkuriynbışıka, cone quç'opkuriys sik'i
eyxhe.
- 28 Hooç'an-g'ooç'ananbı Ğu g'attıvxhan haa'a,
cocab-co axtıba vukkekanbışılqab Ğu ul
gıvıyxhe,
manbı k'ap'ik'ıle avqa qaa'a.
- 29 Rəbb, Ğu yızın işığ vod,
Ğu yızda mıç'axıyvalla nurulqa savaak'al
haa'a.
- 30 Zı Vakasana duşmanaaşıkın ha'a,
yizde Allahıka şaharbı aqqaqqa.
- 31 Allahna yəq kaamilyba vob,
Rəbbın cuvab mətdıda vod!
Mang'ulqa yı'q' qızırna gırgına,
Mang'vee g'attixhan ha'ana.

- 32 Rəbbilə ğayrı, Allah vuşune vor?
Yişde Allahıle ğayrı, medın ganz nenne vod?
- 33 Allah yızda it'umna g'ala vobna,
Mang'vee yızda yəq qopku qaa'a.
- 34 Mang'vee yızın g'elybı maralın g'elybı xhinne
ek' qa'a,
Zı axtıvalee it'umra aqqaqqa.
- 35 Mang'vee yızın xıleppı dəv'əysın xhinne qa'a,
zasse tuncıke hı'iyın vuk quç'okara'as əxən.
- 36 Ğu zas g'attixhanasın g'alxan huvu,
Ğu hı'iyne kumaagıka zı axtı qı'ı.
- 37 Zasse saccu Vaka əq'ra iykaras əxə,
zı məxür qaçayxarır deş.
- 38 Zı duşmanar g'ee'epşiyınbı, manbı gyapxıynbı,
manbışikın ixhesmee yı'q'əlqar sak'ı deş.
- 39 Zı manbı hööq'əv'u ç'əvxhana,
manbışisse suğoots'asıb vəvxü deş,
yızde g'elybışik avqa manbı qukk'yopk'ul.
- 40 Dəv'əynemee Ğu zalqa guc alipk'ır,
zalqa g'elil qeepxhaynbı Ğu yızde g'eliqqa
huvu.
- 41 Duşmanar zalqa yı'q'ı'hına qav'u,
zı g'imecenanbışikınıd zı hı'iyın.
- 42 Manbışe uleppı ooqa qe'eeyid, manbı
g'attıvxhan haa'anbı vuxha deş,
Rəbbılqa onu'eeyid, Mang'vee alidghınıy
quvu deş.
- 43 Zı manbı k'ööq'ü, toz xhinne qav'u,
şahrabıseedın battağ xhineeyib
k'ööq'üynbı.

- 44 Ğu zı, yizde milletne g'elil qepxhayke
g'attixhan hı'ı,
zake milletbıŝda xərna hı'ı,
zak'le dyats'ancad milletbı yizde xıyaqa
quvu.
- 45 Menne cigeençenbı yizde ögil k'yozarav'uynbı,
yızın do g'ayxımee, eyhen ha'a.
- 46 Menne cigeençenbı yizde ögil hapq'iriyınbı.
Qəpq'ı'n zezebı atk'u,
dyuguleepxhayne cigeençe qığeepç'iyınbı.
- 47 Rəbb vorna! Yizde Ganzıs şukur vuxhena!
Zı g'attixhan hı'iyın Ganz, Allah, axtı qe'e!
- 48 Allahee zal-alla qəl qığaaha,
milletbı yizde xıyaqa qele.
- 49 Mang'vee zı yizde duşmanaaşine xılənçe
g'attixhan ha'a,
Mang'vee zı yizde duşmanaaşile ooqana
ha'a,
Zı eb ulyooğanbıŝde xılənçe g'attixhan hı'ı.
- 50 Rəbb, mançıl-alla zı Ğu menne milletbıŝde
yı'q'nee axtı qa'as,
zı Yiğne do Yus şukur haa'as!
- 51 Allahee Cune paççahıs xədnı ğamxhaybı heles,
g'əyxı'yne Davudne nasiles gırgıne gah-
bıŝilycab yugvalla haagvas.

23

Davudee nekke qiyğa uvhuynbı

¹ Davudee nekke qiyğa inva uvhu:

– Yesseyne duxee Davudee,

Allahee axtı qı'ine insanee,
 Yaaq'ubne Allahee g'əyxı'ng'vee,
 ittune miznane mə'niybı İzrailee
 qədəqqəng'vee
 inəxüdüd eyhe:

² Rəbbine Rı'hı'n zale ğana uvhu,
 Mang'un cuvab yizde mizel vod.

³ İzrailyne Allahee inəxüd uvhu,
 İzrailyne Ganzın zak'le inəxüd uvhu:
 «Allahıle qəyq'ənanğ'vee
 insanaaşis qopkuba xəbvalla haa'a.

⁴ Mana buludbı deşde miç'eeb ıqəəne,
 gyoğıyle qiyğa hits'aagharne,
 ok' aleylyaa'ane veriğne ulek akar».

⁵ Hək'ebab, Allahee yizda xizan g'əvxüna!
 Mang'vee zaka gırgıne gahbışısın cuvab
 dişde g'ats'atk'un?
 Man cuvab bıkırın, badal dexhen ıxha.
 Mang'vee zas ıkkananbı hele,
 Mang'vee zı g'attixhan ha'a.

⁶ Gırgın kararı'dəənbı zazabı xhinne dağaa'as.
 Manbışılqa şavaacad xıl hotkas deş.

⁷ Manbışik soot'asınbışe,
 nizeyl, g'ilıncıl alyapt'as vukkan.
 Manbışın gırgınbı cigeecab
 gyooxhan haa'asınbı.

Davudun igider

⁸ Davudne igideeşin do bı in bı vod:
 Taxmonne şahareeçena Yoşev-Başşevet
 xhebne igidna xərna ıxha. Sa dəv'ee mana

molyud vəş (800) insanlqə nizeyka hark'ın, manbı gyapt'ıynbı.

⁹ Mang'ule qiyğa Axoxiyna neva, Dodoyna dix Eleazar ıxha. Mana xhebne igidna sa ıxha. Filiştinaaşine g'oşunulqə cuvab ayhemee, mana Davuduka ıxha. İzrailybı yı'q'əlqa ts'its'eepxamee, ¹⁰ saccu sa Eleazar cune cigeençe i'ğdiykar. Mang'vee g'ilıncıd alyaat'u, xıləppi rı'hı'le g'a'atk'vasmee, Filiştinar gyabat'a. Dəv'ə ç'əvuvxhayle qiyğa, mang'usse xıl aaqı, g'ilınc dağeççes əxə deş. Mane yiğil Rəbbe İzrailybışis xədnı gameepxhay hele. İzrailybı mane yiğil Eleazarısqa saccu maa'ab avxuyn hapt'ıynbı q'əra qaa'asvacab siviyl'al.

¹¹ Mang'ule qiyğiyına Harar eyhene şahareençena Ageyna dix Şamma ıxha. Sa yəqqee Filiştinar Lexi eyhene cigee sabayle. Maad hüvə oozıyn çol ıxha. İzrailybışin millet Filiştinaaşile q'ətq'i'n, mançe hexvan. ¹² Saccu Şamma çolune yı'q'nee ulyoyzar. Mang'vee Filiştinaaşısqa çol qele deş, manbı gyabat'anbı. Mane yiğil Rəbbe İzrailybışis xədnı gameepxhay hele.

¹³ Suk qivişalne gahıl xhebts'alyne (30) xəring'una xhebiyre Davudne k'anyaqa Adullamne mağaraysqa abayle. Mane gahıl Filiştinaaşına g'oşun Refaimne q'adaalılqa savayle. ¹⁴ Davudmee xıl hidixharasde cigee ıxha. Filiştinaaşikene sabaranbı manke Bet-Lexem vuxha. ¹⁵ Davud xhyanika gyorxhan ıxhayke eyhen:

- Zas Bet-Lexemne akkaysneene kahrizeeñçe xhyan ikkekkanaxhiy ixhana!

¹⁶ Manke mane xhebne igidee Filiştinar sabıyne cigayne yı'q'neençe g'ılncbışıka cosda yəq hav'u, Bet-Lexemne akkabışısneene kahrizeeñçe xhyan gyatsts'ı, paççah Davudus adayle. Davudus man xhyan ulyoğas diykkin, man xhyan Rəbbis helen xhinne ç'iyelqa ot'al ha'a. ¹⁷ Mang'vee eyhen:

- Rəbb, Ğu zı mañçike havace. Nya'a, yizdemee hapt'ıyle qı'dəpq'ı'n xhyan gyatsts'es hapk'ıninbışda zı eb ulyooğayee?

Mañçil-allad mang'vee man xhyan ulyoğa deş. Man xhebne igidee hı'ı.

¹⁸ Yoavna çoc Tseruyayna dix Avişay xhebts'alyne (30) igidna xərna ixha. Mana cune nizeyka xhebıd vəş (300) insanıka saçıkkı, manbışın gırgınbıb mang'vee gyapt'ıynbı. Mañçile qiyğa mang'un do xhebne igidin do xhinne qıvaats'ıyn eyxhe. ¹⁹ Mana xhebts'alyne (30) igidiler qıvaats'ına ixheeyir, şene xhebne igidika avayq'ar deş.

²⁰ Yehoyadayna dixır Benayır ç'ak'ın işbı g'ecena qıvaats'ına insan ixha. Mana Qavtse'el eyhene şahareeñçe qarı ixha. Benayee q'öyre Moavğañçena inekke yugna igid gek'a. Mang'vee yiznane yiğıl k'orane cigeeqa giç'u, şir gik'u.

²¹ Sayır mang'vee sa geer xərna Misirğañçena gik'u. Misirğañçeng'une xıle nize ixha. Benaya mang'ulqa t'at'aka ark'ın, Misirğañçeng'une xılence ts'ıts'ı'ı mang'un nize g'eşşen. Qiyğar Misirğañçeng'une nizeykacar mana gek'ana.

22 Man gırgın Yehoyadayne duxee Benayee ha'a. Mançıl-alla mana xhebiyre igid xhinne qıvaats'ına ıxha. 23 Mana xhebts'alyne (30) igidiler qıvaats'ına ixheeyir, şene xhebne igidika avayq'ardeş. Davudee mana, cus g'aravuliyvalla ha'anbışda xərna giyxhe.

24 Mane xhebts'alyne (30) igidne yı'q'nee inbıb vuxhaynbı:

Yoavna çoc Asahel,

Bet-Lexemğançene Dodoyna dix Elxanan,

25 Xarodğançena Şammaiy Eliqa,

26 Peletğançena Xelets,

Teqoağançena İqqeşna dix İra,

27 Anatotğançena Aviezer,

Xuşabışda Mevunnay,

28 Aoxibışda Tsalmon,

Netofğançena Maharay,

29 Netofğançene Baana dix Xelev,

Benyaminne nasılana Giveağançene Rivayna dix İttay,

30 Piratongançena Benaya,

Gaaşne q'adaalile Hidday,

31 Aravğançena Avi-Alvon,

Barxumğançena Azmavet,

32-33 Şaalvonğançena Eliaxba,

Yaşenin dixbı,

Hararğançene Şammaйна dix Yonatan,

Ararğançene Şararna dix Axiyam,

34 Maakağançene Axasbayna dix Elifelet,

Giloğançene Axitofelyna dix Eliam,

35 Karmelyğançena Xetsray,

Aravğançena Paaray,
³⁶ Tsovağançene Natanna dix İgal,
 Gadne nasilena Bani,
³⁷ Ammonğançena Tseleq,
 Tseruyayne duxayn Yoavın silah ı'ğiykar
 ha'ana Beerotğançena Naxaray,
³⁸ Yeterğançena İrayiy Garev,
³⁹ Q'etbışda Uriy.

Manbı gırgıba sacıgee xhebts'ale yighiyre (37)
 insan ıxha.

24

Davudee millet qədəqqə

¹ Rəbbina qəl meeb İzraililqa avqaaqa.
 Mang'vee Davuduk'le eyhen: «Hoorə,
 İzrailiybiyyi Yahuder qəpqe». Məxür Mang'vee
 Davud İzrailiybışilqa g'elil qı'ı.

² Davudee cune k'anene g'oşunne xəring'uk'le
 Yoavık'le eyhen:

– Həşde Danile Beer-Şevalqamee*, gırgıne
 İzrailiyne nasılıbışde yı'q'nee iviykre, manbı
 qəpqe. Zak'le manbı nimeenbı vuxhay
 ats'axxhes ıkkən.

³ Yoavee paççahık'le eyhen:

– Yiğın millet nimeeniy, hasre Rəbbe, yiğne
 Allahee, manbı vəş nəqqees mançile geeb

* **24:2** 24:2 Danile Beer-Şevalqamee: Dan eyhena şahar
 mane gahıl İzrailiyne nekke şimalılınə şaharniy vob. Beer-Şeva
 eyhena şaharmee cühüt'yaaşine sahree, İzrailiyne nekke
 canubulynə vuxha. «Danile Beer-Şevalqamee» İzrailiyne
 k'anençe-qomaqqameeva eyhen ıxha.

qee'ecen. Yiğne ulek'led man g'acecen. Nya'a, nişil-allane yizde xəring'us paççahıs məxbına iş haa'as vukkan?

⁴ Paççahın cuvab Yoavneyiy g'oşunne ç'ak'ınbışde cuvabile ooqan ıxha. Yoaviy g'oşunun ç'ak'ınbı İzrailin millet qətqəs vüqqəva paççahısse qığeebaç'enbı. ⁵ Manbışe İordanne damayle ilğeeç'i, Aroer eyhene şaharne k'ane çadırı bı giyxə. Mana şahar q'adaalyne yı'q'nee vuxha. Qiyğa manbı Qadine nasılene cigabışile k'ena Yazer eyhene şahareeqa avayk'an. ⁶ Mançe manbı Gileadeeqa, Taxtim-Xodşi eyhene cigeeqa havayk'an. Mançeb Dan-Yaan eyhena şahar ilğevç'u, Sidonne şahareeqa qabı hiviyxhar. ⁷ Sur eyhene g'aleeqa, Q'ivbışdeyiy Kana'anbışde gırgıne şaharbışeeqa manbı hapk'ın, hiviyxharanbı. Nekke qiyğab manbı qavaylenbı Yahudayne canubulyne Beer-Şeveeqa. ⁸ Yüç'ne vuzeyiy g'ane (20) yiğee manbışe ölka k'anençe-qomaqamee gits'ibaxhana. Mançe İyerusalimeeqa siviyk'al. ⁹ Yoavee nimeeniy insanar vuxhava paççahık'le eyhe. İzrailee mane gahıl g'ılıncıka səyxəs əxəsda molyud vəş aazır (800 000), Yahudeeyir xhod vəş aazır (500 000) igid ıxha.

Allahee Davudus caza hoole

¹⁰ Davudee millet qətqəs alıkkıyle qiyğa, mang'us culecad cus naş qexhe. Mang'vee Rəbbik'le eyhen:

- Mana iş hav'u, zı xəbna bınah opxhun. Rəbb, həşde hucoona ixhes ine g'ulune taxsirike ilyheç'e, zı bəç'əriyvalla hav'u.

11 Davud qinne yiğil miç'er oza qıxesse, Rəbbee Davudulqa hixhar ha'ane Qad peyğambarık'le eyhen:

12 - Hoor, Davuduk'le eyhe, Rəbbee inva vod eyhe: «Yiğne ögilqa xhebillle kar gixxhes. Mançin sa g'əyx, Zı vak ha'as».

13 Qad Davudusqa arı, mang'uk'le eyhen:

- G'əyx, yighille senna yiğne ölkee mısvalybı ixhane vas ikkan? Xheyible vazna hixu yiğne duşmanaaşine xılənçe iykarasne ikkan? Deşxheene, xhebillle yiğna yiğne ölkee yı'q'ı'n ik'arbı ixhane ikkan? Həşde yugba fikir opxhun, ğu yiğın cuvab eyhe. Zı hark'ın zı G'axuvuyng'uk'le eyhes.

14 Davudee Qadıq'le eyhen:

- Yizdemee geed dağamda vod. İnsanne xılyaqa gyapk'asse hasre Rəbbine xılyaqa gyapk'ecen. Rəbbiqa rəhı'm geeb vob.

15 Mane yiğil miç'ediyle otçu, Vucee gyuvxhuna gah ç'əvuvxhesmee, Rəbbee İzraililqa yı'q'ı'n ik'arbı g'ixele. Danile Beer-Şevalqamee yights'al aazır (70 000) insan qek'a. 16 İyerusalimeen insanar gyapt'asva malaakın xıl hodakkemee, Rəbbis maabın insanar qıviykkın, malaakık'le eyhen:

- Ç'əv, xıl g'ayşe!

Rəbbin malaik mane gahıl Aravna donane sa insanne attayne k'ane ixha. Aravna Yevusbışda ixha. ¹⁷ Davuduk'le millet gek'an malaik g'acumee, Rəbbik'le eyhen:

- Bınah hav'una zı vor, taxsir zal vod. Nya'a ine syuru xhineene insanaaşe hucoone hı'ı? Manbışıl-alla zasiy yizde xizanıs caza hevle.

¹⁸ Mane yiğil Qad Davudusqa arı, eyhen:

- Hark'ın Yevusbışda eyxhene Aravnayne attal Rəbbis q'urbanbı allya'an ciga ale'e.

¹⁹ Qadine cuvabıka, Davud, Rəbbeə əmr hav'uyın xhinne maqa hayk'an. ²⁰ Aravna avqa ilyakkımee, Davudıy cun insanar cusqa qöö g'ooce. Mana g'aqa qığeç'u, paççahne ögil ç'iyelqamee k'yorzul, ²¹ eyhen:

- Nəxürkenane yizda xərna paççah zasqa arı? Davudee eyhen:

- Rəbbis q'urbanbı allya'an ciga alya'asdemee zı vake yiğna atta alivşes arı. Milletilin yı'qı'n ikar ulyoozrecenva zı Rəbbis q'urbanbı alya'as.

²² Aravnee Davuduk'le eyhen:

- Hasre yizde xəring'vee, paççahee cune ulesqa yugda qöönmeen alyaat'u, Rəbbis q'urbanbı alle'ecen. Haane gyoxhxhan hı'ı q'urbanna allya'asın yatsbı aleet'e. Gyoxhxhan ha'asde osune cigee mıgrabıy† yatsbışde gardanaqa qa'an karbı aleet'e. ²³ Paççah, man gırgın zı vas hele.

Aravnee meed eyhen:

- Hasre Rəbb, yiğna Allah, vaka yugra ixhecen.

† **24:22** 24:22 Mıgrabı: man xhaneyk g'ayebı at'itq'inne q'uvabışike ha'a ixha. Mançika məxüb suk gılike curaa'a vuxha.

²⁴ Paççaheeme Aravnayk'le eyhen:

– Zı vake man ciga məxüdcad deş alyaat'as, zı mançike vas hək' qevles. Zas q'ərad gitx-huyn kar zasse Rəbbis, yizde Allahıs, gyooxhan haa'ana q'urban xhinne ablyaa'as dəəxə.

Davudee attaykeyiy yatsbişikə xhots'al (50) nuk'ra qele. ²⁵ Davudee maa'ad Rəbbis q'urbanbı allya'an ciga ali'ı, maa'ad gyoxhxhan ha'aniy medın q'urbanbı allya'a. Rəbbeə ölkaynemee haa'ana düə q'abil haa'ana, mançikad İzrailee yı'q'ı'n ık'arbi ç'əveedaxhenbı.

Tsakhur
Portions of the Holy Bible in the Tsakhur language
of Azerbaijan

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Ts'əxna miz (Tsakhur)

Contributor: Institute for Bible Translation

<https://ibtrussia.org/en/media?id=TSK>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023
6257bde4-455f-5247-95e7-0a89f1fdd1f1